

అనగనగా కథలు..

ప్రజాశక్తి

ఆదివారం అనుబంధం
మార్చి 28, 2021

బాల సృజనకు బీజాలు..

మేఘాలు రాగాలు తీస్తున్నాయన్నా..

వెన్నెల వానలా కురుస్తుందన్నా..

నేల మీద ఉండే గుర్రాలు, ఏనుగులు, చెట్లు నింగిలోకి..

నింగిలో ఎగరాల్సిన పక్షులు నేలమీదికి..

తేగలిగేది.. ఊహశక్తితో కల్పించే కథలే..

ఉడుత ఇల్లు కట్టేందన్నా..

చిలుక పడవ నడిపిందన్నా..

పిల్లల్లో కుతూహలం పెంచేవి..

వారిలోని సృజనకు పదునుపెట్టేవి.. పిల్లల పుస్తకాలే..

ఈ వారం 'స్నేహ' అట్టమీది కథనం **4,5** లో..

'ప్రపంచ పిల్లల పుస్తక దినోత్సవం' సందర్భంగా..

2 లో..

కథ

ఆ పిల్లాడికి
పోలీసంటే భయం

3 లో..

రుచి

ఆమ్లకం..
ఆరోగ్యం..

7 లో..

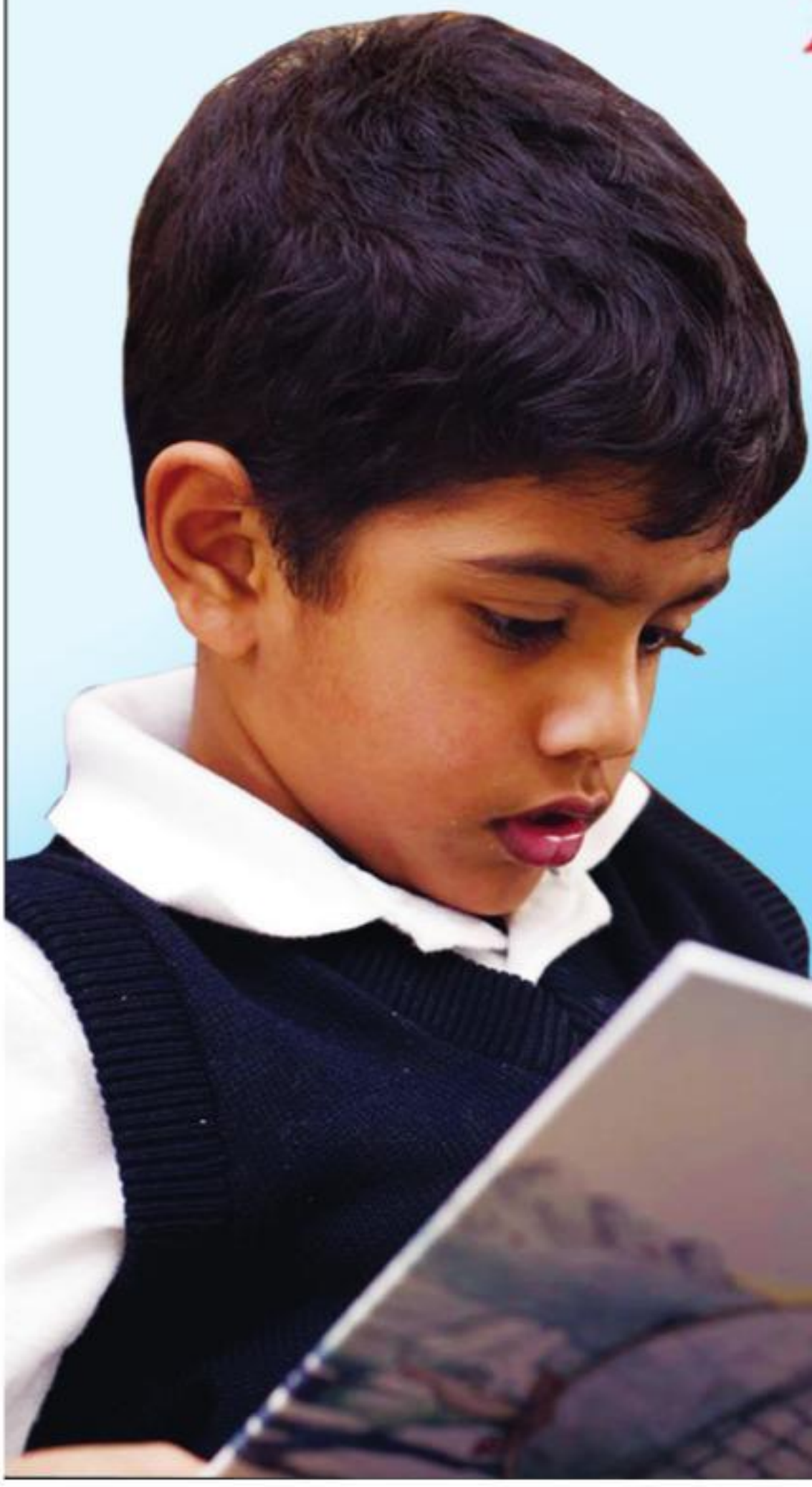
సెలబ్రేట్స్

విశాఖ ఉక్కుపై
'సిసీ' గళం

8 లో..

సందర్భం

ప్రకృతి వర్ష శోభితం..
హోలీ సంబరం..

ప్రయాణీకులూ పరస్పరం చూపులు తప్పించుకుంటున్నారు. కొంచెం కొంచెంగా భయం అందర్నీ ఆవహిస్తోంది. సిటీ అంతా ప్రదర్శనలు చేయాలని సాయంత్రానికి పిలుపు వచ్చింది.

బస్టాప్ నుంచి దాదాపు పరిగెత్తుకుంటూ స్కూల్ గ్రౌండ్ చేరుకుంది ఆనా. విద్యార్థులంతా ఒక్కొక్కరే గ్రౌండ్ కి చేరుకుంటున్నారు. ర్యాలీ మీటింగ్ ఎక్కడ మొదలవుతోందని అడిగితే, ఎవరో ఫస్ట్ ఫ్లోర్ లో అని చెప్పారు. గబగబా పైకి చేరుకుని, అక్కడ తన లాయర్ ఫ్రెండ్ ని కలుసుకుంది.

“ఇవాళ్ళికి ఆ హత్యాకాండ జరిగి రెండేళ్ళు. ఇవాళైనా మనం గొంతెత్తకపోతే, ఆ సంఘటనని అందరూ పూర్తిగా మర్చిపోతారు. అందరూ గుర్తుంచుకోవాలి. ఆ పదహారు హత్యలనీ మనం అలాగే వదిలేస్తే, ఇప్పటికైనా మనం న్యాయంకోసం నోరెత్తకపోతే, ముందు ముందు ఎన్ని ఘోరాల్సినా జరుగుతాయి. ఇవాళ ఒక కొత్త తరం న్యాయంకోసం గొంతెత్తి వీధుల్లోకి నడుస్తోంది” ఖంగుమంటోంది ఆమె గొంతు.

ఒక కొత్త తరం!!

ఆనా ఈ ప్రదర్శనలో పాల్గొని, తన కొడుకుతో పాటు మార్చ్ లో నడవాలని నిశ్చయించుకునే వచ్చింది.

మీటింగ్ హాల్ లోకి అడుగుపెట్టేసరికి అక్కడ విద్యార్థులంతా మార్చ్ కి సిద్ధంగా కనపడ్డారు. కొద్దిగా ఆందోళన కనపడుతోంది. వాళ్ళలో కొందరు మరీ పన్నెండు పదమూడేళ్ళ పిల్లలు.

చేతుల్లో ఫ్లకార్డులు, బ్యానర్లు ఉన్నాయి. కొడుకు ఎక్కడున్నాడో కనిపెట్టగలిగింది ఆనా. నీలిరంగు కళ్ళు, తెల్లని పాల బుగ్గలపై ఎర్రని చిన్న చిన్న మచ్చలు. వాళ్ళమ్మ వస్తుందని వాడికి తెలుసు, అందుకే ఆమె ఎక్కడుందో చూసే ప్రయత్నం వాడు చేయలేదు.

తన ఫ్రెండ్ కొడుకు కనపడ్డాడు. కళ్ళ చివరల నుంచి వాడు ఆనాని గమనించాడు గానీ, పలకరించాల్సి వస్తుందన్నట్టు, మొహం తిప్పేశాడు. నవ్వుకుంది ఆనా. వాడు పొట్టిగా మరుగుజ్జుల్లే, బ్లూ జాకెట్ కి అతుక్కుపోయి చిన్నగా ఉన్నాడుగానీ చాలా సీరియస్ గా ఉంది మొహం. వాడిని దగ్గరకు తీసుకుని, గాఢంగా ముద్దాడాలనిపించింది.

మొదటిసారి, ఒక మంచిపని కోసం ఈ పిల్లలంతా ఒకచోట చేరారు. ఒక సామూహిక హత్యాకాండని నిరసించడానికి. మొదటిసారి కావడంతో వాళ్ళలో కొంత భయం కనపడుతోంది.

ఆ హత్యాకాండలో చనిపోయిన వ్యక్తి భార్య ర్యాలీలో మాట్లాడింది. ఆ పిల్ల ఎంత చిన్నదంటే, అక్కడి విద్యార్థుల్లో ఆమె ఒకరని పొరబడేంత చిన్నది.

“వాళ్ళ కోసం ఒక నిమిషం మౌనం పాటించమని నేనడగను. వాళ్ళకోసం ఒక నిమిషం చప్పుట్టు కొట్టమని మాత్రం అడుగుతాను. మన నిశ్శబ్దంతో, నిర్లక్ష్యంతో వాళ్ళ కర్మానికి వాళ్ళని మనం వదిలేయం” అంటోందామె.

అందరూ వరసగా నిలబడ్డారు. ముందు వరసలో కొందరు అమ్మాయిలు, అబ్బాయిలు ఫ్లకార్డులు పట్టుకుని నడవగా.. మిగతా వాళ్ళు వాళ్ళని అనుసరించారు.

ఆనా మునివేళ్ళ మీద నిలబడి, ఒక గంతువేసి చూసింది గానీ కొడుకు ఎక్కడున్నాడో కనపడలేదు.

స్కూల్ నుంచి బయటపడి ముందుకు నడుస్తుండగానే సన్నగా జల్లు మొదలైంది.

కుంటుతూ ఒక ముసలామె, ఆమె వెనుకే మనవడు వచ్చి కలిశారు.

“అమ్మా, కొంచెం చేయి పట్టుకోనీ తల్లీ, ఈ దార్లో పరిచిన రాళ్ళమీద అడుగులు జారిపోతున్నాయి” ఆనా మోచేయికి లంకె వేసి పట్టుకుందామె.

ఆమె అవతలి చేయి పట్టుకున్న మనవడు గబగబా అడుగులు వేస్తూ ఆమెతో సమానంగా నడవటానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడు. ఇద్దరూ కొద్ది కొద్దిగా వెనకబడి చివరి లైన్లో ఉండిపోయారు.

“మేము వెనకబడిపోతున్నారే, ఈ చిత్రడి వల్ల కాలు మరింత నొప్పిగా ఉంది. నువ్వు వెళ్ళమ్మా మేమిద్దరం ఎలాగో వస్తారే” అందామె. చీకటి పడింది. మరో పక్క వాన జల్లు.

వాళ్ళని అలాగే వదిలేసి ముందుకు వెళితే, వాళ్ళు గుంపుతో విడిపోయి ఒంటరి వాళ్ళయిపోతారనే భావన కష్టంగా తోచింది ఆనాకి. ఏం చేయాలో తెలిటం లేదు. ఆ సన్నటి వాన జల్లులో వీధి దీపాలు పేలవంగా వెలుగుతున్నాయి.

అకస్మాత్తుగా వెనకనుండి ఒక చురుకైన కాంతి

కిరణం దార్లోని నున్నటి రాళ్ళ మీద పడి మెరిసింది. ఆ వెలుగేమిటో అర్థమై, ఆనా వెన్నులో సన్నగా వణుకోచ్చింది. వెనక్కి తిరిగి చూసే సరికి అనుమానం నిజమైంది.

ఒక పోలీస్ కారు వెమొదిగా స్థిరంగా వాళ్ళని అనుసరిస్తోంది. వీళ్ళ ముగ్గురికీ పదిహేను ఇరవై అడుగుల దూరంలో ఉందది.

“నానమ్మా, నానమ్మా” కుర్రాడు ఆమె చేతిని గట్టిగా పట్టుకుని అతుక్కుపోతూ భయంతో వణికిపోతూ గొణిగాడు.

కాలు ఈడుస్తూ ఆమె నడక సాగించింది ఏమీ జరగనట్టే. వాడు తల పూర్తిగా వెనక్కి

తిప్పకుండా

పోలీస్

కారుని

చూస్తూ,

నాయనమ్మ

చొక్కా చేతిని

కొద్ది కొద్దిగా

లాగుతూ

అన్నాడు.

“నానమ్మా, నాకు

భయ మేస్తోందే”

ఏం చేయాలో

పాలుపోవడం లేదు.

ముసలామె చేతిని

అర్జెంటీనా మూలం :

మెత్తిల్లే హరారే

ఆంగ్లాను వాదం : రిచర్డ్

స్టాఫ్

తెలుగు : సుజాత వేల్పూరి

పట్టుకుని నడిపిస్తూ, రెండో చేత్తో గొడుగు పట్టుకుని, వెనకాల పోలీస్ కారు వస్తూనే ఉందో లేదో గమనిస్తోంది ఆనా.

ముసలామె అదేమీ పట్టించుకోలేదు. ఆనా కల్పించుకుంది.

“అమ్మా, మీ మనవడు చాలా భయపడుతున్నట్టున్నాడు”. “అవును, గమనించాలే. ఎదువార్లకి పోలీసులంటే ఇష్టం లేదు. భయం”

ఆ క్షణంలో ఆనాకి కూడా భయమేసింది. వాడిని పూర్వోబెట్టాలని ప్రయత్నించింది.

“ఏం ఫర్లేదు. ఈ మార్చ్ న్యాయబద్ధమైంది. దీనికి పోలీసుల అనుమతి కూడా ఉంది. ఇక్కడ ఏమీ జరగకుండా అంతా సాఫీగా జరిగేలా చూసేందుకే ఆ కారు వస్తోంది.

భయపడక్కర్లేదు” అంది.

తన మాటలు తనకే తెలివి తక్కువగా అనిపించాయి.

“నీ పేరెంటి?”

“ఎదువార్లో”

“ఇంటిపేరు?”

“నా పేరు ఎదువార్లో”

ముసలామె ఆనాకేసి తేరిపార చూసి, స్థిరంగా

ముందుకు చూస్తూ నడుస్తూ చెప్పింది.

“ఎదువార్లో అమ్మా నాన్నా జైల్లో ఉన్నారు. వాళ్ళని అరెస్ట్ చేసినపుడు పోలీసులు వీడిని కూడా తీసుకుపోయారు.

వాళ్ళని వ్యాన్ ఎక్కించబోయే ముందు వీళ్ళ ఇల్లంతా చిందర వందర చేశారు. అరుపులు, కేకలు చాలాదూరం వరకూ

వినపడ్డాయని ఇరుగుపొరుగు వాళ్ళు చెప్పారు. పోలీస్ స్టేషన్ లో వీడి ముందే వాళ్ళని నానా హింసలూ పెట్టారు.

అలా చేస్తే వాళ్ళు ఏదైనా మాట్లాడతారని. రెండురోజుల తర్వాత ఎదువార్లొని వదిలిపెట్టారు. అప్పటి నుంచీ వాడికి

పోలీసులంటే భయం. వాళ్ళవైపు చూడ్డానికి కూడా ఇష్టపడడు. వీడి అమ్మానాన్నలను కొత్త జైలుకు బదిలీ చేశారే ఇప్పుడు”

తను స్పృహ తప్పి పడిపోతానేమో అనిపించింది ఆనాకి ఒక పక్క వాన కురుస్తూనే ఉంది. అంతా నడుస్తూనే ఉన్నారు. పోలీస్ కారు వెనకగా వస్తూనే ఉంది.

“నానమ్మా, పద. ఇక్కడి నుంచి వెళ్ళిపోదాం మనం”.

తనకి చెబుట్టు పడుతున్నాయా లేక అది వర్షం నీరా అర్థంకావడం లేదు.

ముసలామె కుంటుతూ అడుగులు వేస్తూ అంది “నీకు భయమేస్తోందని నాకు తెల్సు నాయనా. నాకూ భయంగానే ఉంది. అయినా సరే, మనం ఈ ప్రదర్శనను వదిలి వెళ్ళేది లేదు”.

నడుస్తూనే ఉన్నారు ముగ్గురూ ఎక్కడా ఆగకుండా.

ఎదువార్లో భయం కొద్దిగా తగ్గినట్టు కనపడుతోంది.

కానీ అది లోలోపల గుచ్చుతూ వెంటాడుతూ

ఇంకా ఆ చుట్టు పక్కలే తచ్చాడుతోంది.

ఆనాకి వెమొదిగా తను

మామూలు

మనిషవుతున్నట్టు

తోచింది. ముసలామె

చేయి పట్టుకు

నడిపిస్తూనే

ఆమె చెప్పే

మాటలు

వింటోంది.

“మనం

ఇక్కడి నుంచి

ఎందుకు వెనుదిరగ

బోవడం లేదో

చెప్తా విను. ఈ

మార్చ్ లో

నడుస్తున్న

వాళ్లంతా

చాలా చిన్న

పిల్లలు.

వాళ్ళకి

కూడా

భయం

వేస్తోంది.

అయినా

బట్టగట్టాలంటే వాడికి ఏ జ్ఞాపకాలు అండగా ఉంటాయో”.

నానమ్మ మాటలతో తెప్పరిల్లింది.

“ఎదువార్లొని ప్రతి వారం జైలుకు తీసుకెళ్తాను. చెరో జైల్లో ఉన్నారు కదా! ఒక ఆదివారం అమ్మ దగ్గరికి, మరో ఆదివారం నాన్న దగ్గరికి తీసుకెళ్తాను. అదృష్టవశాత్తూ వాళ్ళు రాజధానికి దగ్గర్లో ఉన్న జైళ్ళలోనే ఉన్నారు. కొంతమంది పిల్లలు వాళ్ళ అమ్మానాన్నల్ని వెంట వెంటనే చూడలేరు. వాళ్ళున్న జైళ్ళు అంతంత దూరాల్లో ఉన్నాయి. ఒకటి ఉత్తరాన మరోటి దక్షిణాన. చాలా ఖర్చుదారీ పని, అక్కడికి ప్రయాణం అంటే.

అమ్మానాన్నల్ని చూసినపుడు నీకెంత సంతోషంగా ఉంటుందో ఆమెకి చెప్పు ఎదువార్లో. “మొన్న కొత్త సంవత్సరానికి వీడిని లోపలికి వెళ్ళి అమ్మని కొగిలించుకోనిచ్చారు. చాలా ప్రత్యేకం అది. మేమంతా కన్నీళ్ళు పెట్టుకున్నాం. అన్నిటికంటే కష్టమైన పని. పది నిమిషాల తర్వాత వీడ్కోలు పలకాల్సి రావడం. అమ్మని ఆలింగనం చేసుకోడం ఎంతో గొప్ప విషయం కదా! ఎదువార్లో?”

గంతులేస్తూనే తలూపాడు ఎదువార్లో. ఇప్పుడు వేరే పాట పాడుతున్నాడు.

“ఎందుకంటే మామూలుగా ఈ జైలు కలయికలు, అద్దాల కిటికీకి చెరోవైపు ఉండి, మైక్రోఫోన్ ల సహాయంతో జరుగుతాయి. కొంతమంది పిల్లలు వాళ్ళమ్మ టీవీలో కనపడుతోందనుకుంటారు. కొంతమంది అమ్మకి కాళ్ళు లేవనుకుంటారు. మరికొంత మంది పిల్లలు నానమ్మల నుంచి అమ్మమ్మల నుంచి తప్పించుకుపోయి, ఆ అద్దాల కిటికీ తలుపుల్ని గుద్దుతారు. కోపంగా పోలీసుల వల్ల ఈ జైళ్ళు ఇలా తయారయ్యాయి. ఏం చేయగలం? మెషిన్ గన్ను పెట్టుకు తిరిగే ఈ పోలీసులను ఎదిరించే శక్తి మనకెక్కడ ఉంది?”

నేను చెప్పిందంతా ఎదువార్లొకి అర్థమైంది. మొదట్లో ఆ వేలాడే మైక్రోఫోన్ ఏమిటో వీడికి అర్థంకాలేదు. ఇప్పుడు అర్థం చేసుకున్నాడు. అవతలి వాళ్ళు మాట్లాడడం పూర్తయ్యే దాకా వేచి ఉండి, బటన్ నొక్కి తను మాట్లాడతాడు. చాలా తెలివైనవాడు అని ఆమె చెప్పింది.

ప్రదర్శన మొయిన్ రోడ్ కి చేరి కాసేపైంది. ఆనాకి ఒంట్లో నలతగా ఉన్నట్టునిపిస్తోంది. ఎదువార్లో ఏదో గ్రహం నుంచి దిగి వచ్చిన వాడిలా అబ్బురంగా కనిపిస్తున్నాడు. ఊరేగింపు ఆగింది. అందరి చేతుల్లో ఫ్లకార్డులు కదలడం ఆగిపోయాయి. పాటలు వినపడటం లేదు.

వింతైన నిశ్శబ్దం ఆవరించింది అంతటా.

ఆనా వాడికేసి చూసింది. వాడు మొండిగా నిలబడ్డాడు కానీ వాడి అణువణువునా ఏదో ప్రమాదం జరగబోతోందనే సంతేతం ప్రసరించింది.

నడన్ గా గ్యాస్ బాంబు పేలింది.

జనమంతా వెనక్కి పరిగెత్తడం ప్రారంభించారు.

ముసలమ్మ మనవడి చేయి పట్టుకుని పరిగెత్తింది. ఇద్దరూ రోడ్డు పక్కగా పడిపోయారు. అంతా క్షణంలో గందరగోళంగా మారింది.

ఆనా అక్కడి నుంచి తప్పుకుని, కొద్ది దూరంలో ఉన్న బారీలోకి వెళ్ళి కూర్చుంది అంతా సద్దుమణిగేంత వరకూ.

కొడుకు క్షేమంగానే ఉన్నాడని తనకి తాను

సన్నచెప్పుకుంది.

అంబులెన్స్ సైరెన్ గానీ, ప్రదర్శన కారులతో నిండిన పోలీసు వాహనాలు కానీ వినపడలేదు, కనపడలేదు.

జనాల్ని బెదరగొట్టడానికి పోలీసులు చేసిన పని

అన్నమాట.

ఆనా ప్రదర్శనకారుల దగ్గరికి వెళ్ళింది. కొద్దిమంది

మాత్రమే మిగిలి ఉన్నారక్కడ.

వారి చుట్టూ నిశ్శబ్దంగా నగరపు కారిన్యం, పట్టలేని క్రోధం, చీకటి రాత్రి ముప్పేటగా ఆవరించాయి.

ఇంటికి వెళ్లాలని నిర్ణయించుకుంది ఆనా.

అకస్మాత్తుగా ఎవరో పిలిచారు.

“మేడమ్, ఓ మేడమ్ మేమిక్కడున్నాం”.

ఎదువార్లో గొంతు అది.

హమ్మయ్యా!! వాళ్ళు క్షేమంగానే ఉన్నారు.

ఆనా తిరిగి చూడదల్చుకోలేదు. నానమ్మనీ, ఎదువార్లొని చూసే ధైర్యం ఆమెకి లేదు. ఆమెకిప్పుడు జైళ్ళంటే భయం వేస్తోంది. నానమ్మలాటి వాళ్ళున్నారని మరో పక్క కొద్దిపాటి ధైర్యం.

ఆ హింస, కేకలు, నిరాశలో కూరుకుపోయిన పిల్లలూ ఇవన్నీ అంటే ఆమెకిప్పుడు భయం. తన మెదడులో ఇవన్నీ జ్ఞాపకంగా మిగిలిపోతాయేమో అని ఆమెకి భయం వేస్తోంది.

వడి వడిగా అక్కడి నుంచి అదృశ్యమైంది ఆనా.

లిగ్నైట్ మైనింగ్ తో

చొచ్చుకొచ్చిన భూమి

గుజరాత్ లోని భావ్ నగర్ జిల్లాలోని ఘోఘా తహశీల్ లోని బాడి-హోయిడాద్ గ్రామాల నివాసితులను తెల్లారేసరికి కొన్ని దృశ్యాలు అయోమయానికి గురిచేశాయి. చక్కగా చదునుగా ఉండే వారి పంట పొలాలు ఉన్నట్టుండి రాత్రికి రాత్రే బీటలు వారాయి. ఆపై 13 మీటర్ల ఎత్తుకు పెరిగి, పెద్ద పెద్ద దిబ్బలు ఏర్పడ్డాయి. దీనిపై మూడు నెలల తరువాత స్పందించిన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం లిగ్నైట్ మైనింగ్ కార్యకలాపాల వల్లే ఈ పరిస్థితి తలెత్తించినది గుర్తించింది.

గుజరాత్ కాలుష్య నియంత్రణ మండలి (జిపిసిబి) ఈ పరిస్థితికి కారణమైన మైనింగ్ మాఫియా దోషులకు షో-కాజ్ నోటీసు జారీచేసింది. రాష్ట్ర ప్రమాట్ చేసిన గుజరాత్ పవర్ కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్ (జిపిసిఎల్). జీపీసీఎల్ తో పనిచేసే లిగ్నైట్ మైనింగ్ సైట్ పర్యావరణ నిబంధనలను ఉల్లంఘిస్తోందని ఆరోపించింది. నీరు (కాలుష్య నివారణ, నియంత్రణ) చట్టం-1974, గాలి (కాలుష్య నివారణ, నియంత్రణ) చట్టం-1981, పర్యావరణం (రక్షణ) చట్టం 1986 కింద దోషులను ఎందుకు విచారణ చేయరాదని జిపిసిబి తన నోటీసులో పేర్కొంది.

భూమి తిరుగుబాటు ఒక వివిక్త సంఘటన కాదు. నవంబర్ నుండి, జిపిసిఎల్ లిగ్నైట్ మైనింగ్ సైట్ చుట్టూ వివిధ స్థాయిల్లో భూమి పెరుగుదల కనిపించింది. మొదటి సంఘటనను గుర్తించిన సమయంలో వడోదర ఆధారిత పర్యావరణ చర్య బృందం, పర్యావరణ సురక్ష సమితి (పిఎన్ఎస్) ఈ స్థలాన్ని సందర్శించింది. అక్కడ పరిస్థితుల డాక్యుమెంటేషన్ ను రికార్డ్ చేసింది.

అక్రమ మైనింగ్ పై నవంబర్ 26న సంబంధిత అధికారులకు రాసిన లేఖలో, పిఎన్ఎస్ మైనింగ్ స్థలంలో అన్నివస్తులనూ నిలిపివేయాలని డిమాండ్ చేసింది. చుట్టుపక్కల గ్రామాలకు ఎటువంటి ప్రమాదం ఉండబోదని. ఈ లేఖను నవంబర్ 30, డిసెంబర్ 18న రిమైండర్లతో అనుసరించారు.

పిఎన్ఎస్ లేఖపై స్పందించిన జిపిసిబి చివరకు ఘోగాలోని ప్రాంతాన్ని సందర్శించి, పిఎన్ఎస్ ఎత్తి చూపిన అనేక పర్యావరణ ఉల్లంఘనలను గమనించి, స్పందించింది. జీపీసీబీ డిసెంబర్ 31న జీపీసీఎల్ కు నోటీసు జారీ చేసింది.

షోకాజ్ నోటీసులోని అంశాలు..

పర్యావరణ నిబంధనలను పాటించకపోవడంపై షో-కాజ్ నోటీసులో ఇలా పేర్కొన్నారు. 'ఈ నోటీసు అందిన 15 రోజుల వ్యవధిలో పర్యావరణ చట్టం నిబంధనలు, వాటర్ యాక్ట్, ఎయిర్ యాక్ట్ అండ్ ఎన్విరాన్మెంట్ (పి) చట్టం, 1986 ప్రకారం, మీరు చేసిన నేరాలకు ఎందుకు విచారణ చేయకూడదు.' అనే దీనిపై వివరణ ఇవ్వాలని పేర్కొంది.

జిపిసిఎల్ ప్రతిస్పందన సమర్పించినప్పటికీ, జిపిసిబి తన చర్యతో ముందుకు సాగుతుందని భావిస్తున్నారు. నీటిచట్టం, వాయుచట్టం, ప్రమాదకర, ఇతర వ్యర్థాల నిబంధనలు, 2016 నిబంధనల ప్రకారం జిపిసిబి 2018 మేలో కార్యకలాపాలు ప్రారంభించడానికి జిపిసిఎల్ సమ్మతి ఇచ్చింది. జిపిసిబి అనుమతి 2022 డిసెంబర్ వరకూ చెల్లుతుంది.

మైనింగ్ యూనిట్ లో నడిచే శుద్ధి కర్మాగారం (ఇటిపి), మురుగునీటి శుద్ధి కర్మాగారం (ఎస్టిపి) లేవని, లైసెన్స్ కోసం దరఖాస్తు చేయకుండానే క్రష్టింగ్ పరికరాలను ఏర్పాటు చేసినట్లు జిపిసిబి నోటీసు సూచించింది. బొగ్గు క్రష్టింగ్, రాతి క్రష్టర్ల యూనిట్ల కోసం రాష్ట్ర కాలుష్య నియంత్రణ బోర్డుల నుండి అనుమతి కోసం దరఖాస్తు చేసుకోవాలి. జిపిసిఎల్ లైసెన్స్ లేకుండా ఒకటి పనిచేస్తోంది, ఇందుకు అవసరమైన వాయు కాలుష్య నియంత్రణా చర్యలు లేవు. ప్రతిస్పందనగా, మురుగునీటిని పరిష్కరించడానికి ప్లాంట్ ను నిర్మించే చర్యలను జిపిసిఎల్ ప్రారంభించింది.

జిపిసిబి, జిపిసిఎల్ ఒక బ్యూరోక్రాటిక్ నాటకం ఆడుతున్నప్పటికీ, పిఎన్ఎస్ కు చెందిన రోహిత్ ప్రజాపతి, కృష్ణకాంత్ తమ డిమాండ్ లో పట్టుదలతో ఉన్నారు. పూర్తిస్థాయిలో పనిచేసే ఇటిపిని వ్యవస్థాపించే వరకూ అన్ని పనులూ ఆపేయాలని, యూనిట్లు ఏర్పాటు చేస్తేనే అనుమతిస్తామని, ఒకవేళ దీనిని ఉల్లంఘించే చర్యలు చేపడితే మైనింగ్ ను పూర్తిగా నిలిపేస్తామని పేర్కొంది.

జిపిసిఎల్ కు నోటీసు జారీ చేయాలని పిఎన్ఎస్ ఒత్తిడి తెస్తోంది. ఇటిపి, ఎస్టిపి ప్లాంట్లను ఏర్పాటు చేస్తామని జిపిసిఎల్ చెప్పినప్పటికీ, భూమి పెరుగుదల వెనుక గల కారణాలను ఇది నేరుగా పరిష్కరించలేదు.

బాడి-హోయిడాడ్ గ్రామాల చుట్టూ యాభ్యుచ్చికంగా చేపట్టిన పరీక్షపై జిపిసిబి నోటీసు ఆధారంగా.. లిగ్నైట్ మైనింగ్ సైట్ చుట్టూ ఉన్న ఏడు గ్రామాల నుంచి సేకరించిన 16 భూగర్భజలాలు మొత్తం పిహెచ్ అధ్యయనంలో మొత్తం కరిగిన ఘనపదార్థాలు (టిడిఎస్), మెగ్నీషియం, కోరెడ్, అధిక ఆమ్ల పదార్థాలను చూపించాయని వారు పేర్కొన్నారు. ఈ నీరు మానవ, జంతువుల వినియోగానికి అలాగే నీటిపారుదలకి అనర్హమైనదని పిఎన్ఎస్ తెలిపింది. చుట్టుపక్కల ఉన్న వ్యవసాయ భూముల గాలి, నీరు, నేల నాణ్యతను దిగజార్చే క్రమబద్ధీకరించని మైనింగ్ కార్యకలాపాల వల్ల భూగర్భజలాలు కలుషితమయ్యాయని వారు తేల్చారు.

మైనింగ్ సైట్ నుండి నమూనాల పేలవమైన నాణ్యత గురించి.. గుజరాత్ ప్రధానకార్యదర్శి, గుజరాత్ రాష్ట్ర విపత్తు నిర్వహణ అధికారి యొక్క సీఈఓ, రాష్ట్ర పర్యావరణ, పరిశ్రమలు, గనుల విభాగాల ఉన్నతాధికారులకు హెచ్చరికలతో పిఎన్ఎస్ పర్యావరణ, అటవీ, వాతావరణ మార్పుల మంత్రిత్వ శాఖకు లేఖ రాసింది. ♦

మసాలా రైస్

కావాల్సిన పదార్థాలు:

బియ్యం- కప్పు, ఉసిరి తురుము- అరకప్పు, పసుపు, ఉప్పు- తగినంత, కరివేపాకు- రెండు రెమ్మలు, ఆవాలు- అర టీస్పూన్, మినప్పప్పు- అర టీస్పూన్, నూనె- రెండు టేబుల్ స్పూన్లు, నెయ్యి- టేబుల్ స్పూన్, పచ్చిమిర్చి- ఐదు, వెల్లుల్లి- మూడు రెబ్బలు, దాల్చిన చెక్క- చిన్నముక్క, అల్లం- చిన్నముక్క, కొబ్బరి తురుము- పావు కప్పు, కొత్తిమీర తురుము- రెండు టేబుల్ స్పూన్లు.

తయారుచేసే విధానం:

- ❑ బియ్యం కడిగి, బాగా మెత్తగా కాకుండా పొడి పొడిగా వండుకోవాలి. ❑ పచ్చిమిర్చి, వెల్లుల్లి, దాల్చిన చెక్క, అల్లం, కొబ్బరి తురుము, కొత్తిమీర తురుము అన్నీ కలిపి రుబ్బుకోవాలి. ❑ పాన్ లో నెయ్యి, నూనె కాచి ఆవాలు, మినప్పప్పు, కరివేపాకు వేసి, పోపు చేసుకోవాలి. ❑ అందులోనే రుబ్బిన ముద్ద చేర్చి, మంచి సువాసన వచ్చేదాకా వేగించుకోవాలి. దానికి ఉసిరి తురుము చేర్చాలి. ❑ తర్వాత ఉప్పు, పసుపు వేసి వండిన అన్నం కలిపి దించుకోవాలి. ఈ మసాలా రైస్ ఉల్లి పెరుగు పచ్చడితో తింటే మహా భేషుగా ఉంటుంది. ♦

ఆమ్లకం.. ఆరోగ్యం..

ఊరగాయ

కావాల్సిన పదార్థాలు:

ఉసిరికాయలు- కిలో, ఉప్పు- అరకప్పు, నిమ్మకాయలు- నాలుగు, నువ్వులనూనె- ముప్పావు కప్పు, ఆవాలు - అరస్పూన్, పసుపు - చిటికెడు, కారం పొడి - అరకప్పు, మెంతిపొడి - పావుకప్పు, ఇంగువ - స్పూన్. **తయారుచేసే విధానం:** ❑ ఉసిరికాయలను నీళ్లలో కడిగి, ఆరబెట్టాలి. ❑ పాన్ లో నువ్వులనూనె వేసి కాగనివ్వాలి.

రుచి

తర్వాత అందులో ఆవాలు, ఇంగువ, ఉసిరికాయలు వేసి మెత్తబడే వరకూ మూతపెట్టి, సన్నని మంటపై ఉంచాలి.

❑ గిన్నెలోని ఉసిరికాయలు మెత్తబడిన తర్వాత దించేయాలి.

- ❑ కాసేపటి తరువాత అందులో ఉప్పు, కారం, పసుపు, మెంతిపొడి వేసి, నిమ్మరసం పిండి మొత్తం మిశ్రమాన్ని బాగా కలపాలి.
- ❑ ఆ మిశ్రమాన్ని మూడురోజుల పాటు జాడీలో ఊరనివ్వాలి. అంతే... ఉసిరికాయ పచ్చడి రెడీ!

కావాల్సిన పదార్థాలు:

ఉసిరికాయలు - నాలుగు / ఆరు, ఉల్లిగడ్డ ముక్కలు - అర కప్పు, టమాటా ముక్కలు - అరకప్పు, పసుపు - పావుస్పూన్, ఉప్పు - అరస్పూన్, పచ్చిమిర్చి - రెండు, కారం - స్పూన్, ధనియాల పొడి - స్పూన్, జీలకర్ర పొడి - స్పూన్, నూనె - మూడు / నాలుగు స్పూన్లు, **పోపు కోసం :** జీలకర్ర - పావుస్పూన్, ఆవాలు - పావుస్పూన్, ఎండుమిర్చి - ఒకటి, కరివేపాకు- కావాల్సినంత. **తయారుచేసే విధానం:** ❑ ముందుగా ఉసిరికాయల్ని కడిగి, తుడిచి పెట్టుకోవాలి. ❑ స్టవ్ ఆన్ చేసి పాన్ లో రెండు స్పూన్ల నూనెపోసి, ఉసిరికాయల్ని వేసి దోరగా వేగించుకోవాలి. అవి కొద్దిగా పగులుతాయి. వాటిని వేరే గిన్నెలోకి తీసుకోవాలి. ❑ మిగతా రెండు చెంచాలు నూనెవేసి పోపు సామాగ్రి వెయ్యాలి. అవి వేగుతుండగా ఉల్లి, పచ్చిమిర్చి ముక్కలు వేసి వేగించుకోవాలి. ❑ తర్వాత టమాటా ముక్కలు వేసి

పులుసు

వేగిస్తూ పసుపు, కారం వేసి గరిటతో టమాటా ముక్కలు మెత్తగా నొక్కుతూ.. ఒక ముద్దగా అయ్యేలా ఉడికించు కోవాలి.

- ❑ నీరు కలిపి చక్కని గ్రేవీలా తినే రుచిని బట్టి పలుచగా చేసుకోవచ్చు.
- ❑ తర్వాత ఉసిరికాయల్ని ఉడికే ఆ పులుసుకూర మిశ్రమంలో వేయాలి. ఇప్పుడు ధనియాల పొడి, జీలకర్ర పొడి జోడించి మూతపెట్టాలి. దగ్గర పడేదాకా ఉడికించుకుని, స్టవ్ ఆఫ్ చేసుకోవాలి.
- ❑ పులుసు కూరను వేడి అన్నంలో నెయ్యితో తింటే చాలా రుచిగా ఉంటుంది. అలాగే చవతీలోనూ చాలా రుచిగా ఉంటుంది. ♦

కావాల్సిన పదార్థాలు:

ఉసిరికాయలు- అరకేజీ, తాటిబెల్లం / చక్కెర- కేజీ, అల్లం పొడి- ఐదు గ్రాములు, యాలకుల పొడి- ఐదు గ్రాములు, తేనె- కావాల్సినంత. **తయారుచేసే విధానం:** ❑ ముందుగా ఉసిరికాయలను ఆవిరిపై

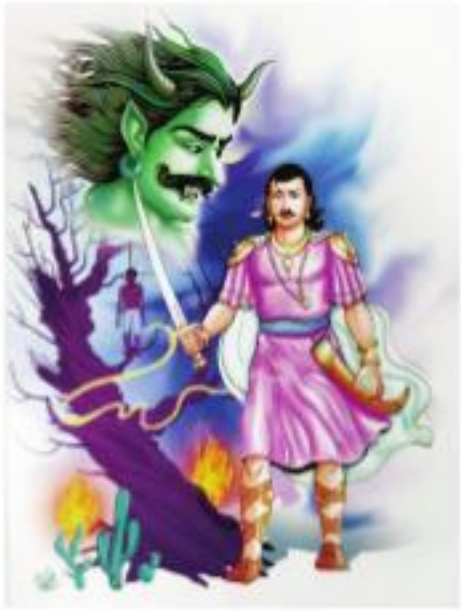
ఉడికించుకోవాలి. అవి బాగా చల్లారిన తర్వాత విత్తనాలు తీసి కాయలను రుబ్బుకోవాలి.

- ❑ అందులో 300 మిల్లీ లీటర్ల వరకూ నీటిని కలపాలి. ఎక్కువ జ్యూస్ కోసం ఆ మిశ్రమాన్ని బాగా పిండుకోవచ్చు.
- ❑ తాటిబెల్లం / చక్కెరను 200 మిల్లీలీటర్ల నీటిలో వేసి, వేరే పాత్రలో బాగా మరిగించాలి.
- ❑ వేడెక్కిన చక్కెర నీటిని ఉసిరి మిశ్రమంలో వేసి, బాగా కలిపే వరకూ కలుపుకోవాలి.
- ❑ మిశ్రమాన్ని బాగా కలపడంతో ఉసిరి జ్యూస్ సిద్ధమవుతుంది.

ఆరోగ్య ప్రయోజనాలు..

ఆరోగ్యకరమైన శీతల పానీయంగా ఉసిరి జ్యూస్ తాగొచ్చు. అంతేకాకుండా తక్షణ శక్తినిచ్చే పానీయంగా ఇది పనిచేస్తుంది. దీనిలో క్యాల్షియం, పొటాషియం, విటమిన్-సి, బీ-కాంప్లెక్స్, యాంటీ యాక్సిడెంట్లు పుష్కలంగా ఉంటాయి. ఆస్టియో ఆర్థరైటిస్, అథెరో స్క్లెరోసిస్, రక్తహీనత, పెప్టిక్ అల్సర్, యూరినరీ ఇన్ఫెక్షన్, విరేచనాలులాంటి సమస్యకు మంచి ప్రయోజనకారిగా పనిచేస్తుంది. అంతేకాకుండా అధిక రక్తపోటు ఉన్నవాళ్లకు ఇది ఎంతో మేలు చేస్తుంది. ♦

కథ అంటే నీతి.. కథ ఒక రీతి.. కథ అంటే నిజాయితీ! పిల్లలను చేరదీసి కథలు చెప్పండి.. ఆ కథలే పిల్లలను వేలు వట్టి నడిపిస్తాయి. రోబోటిక్ యుగంలో ఉన్నా.. అంతరిక్షంలో కాలనీలు కట్టినా.. చందమామ కథలు చెప్పాల్సిందే! 'బాలమిత్ర' వంటి పుస్తకాలు కావాల్సిందే! ఎందుకంటే ఆ కాలానికి శక్త మానవజాతిని ఇంతవరకూ నడిపించింది. పసి మనసుల్లో.. ఎందుకు, ఏమిటి, ఎలా? అన్న ప్రశ్నలను ఉదయింపజేసి.. పరిష్కారాలను ప్రసరింపజేసింది. అందుకే 'కథలు చెప్పను' అని పిల్లలను ఎప్పుడూ చిన్నబుచ్చకూడదు. సమయం లేదని సాకులా చెప్పకండి. మీరు చెప్పలేకపోయినా.. వారికో అంశం ఇచ్చి.. కథ అల్లమని చెప్పండి.. అలా వాళ్ళు చెప్పే కథలు వినండి. వారి కళ్ళలోని వెలుగులు చూడండి.. ఎన్ని కలలో.. ఎన్ని కథలో...!! వినేకొద్దీ ఇంకా వివాలనిపిస్తాయి. చదివే కొద్దీ ఇంకా చదవాలనిపిస్తాయి. చెప్పేకొద్దీ ఇంకా చెప్పాలనిపిస్తాయి.

ఉదయ శంకర్ ఆకుల
7989726815

అనగనగా..
అంటూ ఆసక్తి రేకెత్తిస్తూ చెప్పే కథల్లో అందమైన పలుకుబడి ఉంటుంది. బడిలో చెప్పే పాఠం కన్నా బామ్మ, తాతయ్య చెప్పిన కథలే బాగా గుర్తుంటాయి. ఎందుకంటే కథలు బాల్యాన్ని ఊహాల్లోకి నడిపిస్తాయి. పిల్లల్ని కూర్చున్న చోటు నుంచి ఊహా ప్రపంచంలోకి నడిపించే శక్తి కథనానికి ఉంది. ఇష్టమైన పరిసరాల్ని, జంతువుల్ని కళ్ళకు కట్టే కథలంటే పిల్లలు చెవి కోసుకుంటారు. పిల్లల్ని నిద్రపుచ్చేందుకు కథ చెప్పినా, మెలకువ రాగానే మరపు లేకుండా కథ మొత్తం తిరిగి చెబుతారు. కానీ, పాఠం అలా చెప్పడం కష్టమే. కథ ఆకట్టుకున్నట్లు పాఠం ఆకట్టుకునేలా చెప్పి చూడండి.. అప్పుడిక వాళ్ళ పాఠం మర్చిపోరు. ఆకట్టుకునే కనికట్టే కథనం. నేడు బాలసాహిత్యంపై దృష్టి సారించాల్సిన ఆవశ్యకత పెరిగింది. ఇప్పటికే తెలుగులో అనేక నీతి కథలు బాల్యాన్ని అలరిస్తున్నా.. నేటి పిల్లలకు ఆ వద్దతుల్లో చెబితే నచ్చవు. ప్రశ్నలపై ప్రశ్నలు వేసే నేటి బాల మేధావుల ఆలోచనలకు కొత్త చిగుర్లు తొడిగే రీతిలో కొత్త కథలు రావాలి. అలాంటి కథలు రాయాల్సిన ఆవశ్యకతా బాలసాహిత్యకారులపై ఉంది. ఆ దిశగానే అనేక మంది కొత్త రచయితలు వాళ్ళ ప్రయోగాలతో పిల్లల్లో స్వజన పెంచేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నారు. అనేక మంది, వివిధ రూపాల్లో పిల్లల ఆసక్తిని పుస్తకాలపైపు మళ్లించే దిశగా కృషి చేస్తున్నారు. ఏప్రిల్ 2 'ప్రపంచ పిల్లల పుస్తక దినోత్సవం' సందర్భంగా బాల సాహిత్యం.. దాని ఒరవడి.. కథలు, పుస్తకాల ప్రాముఖ్యతపై ఈ వారం అల్లిమీద కథ..!

పిల్లల రచనలకు ప్రోత్సాహం..
పుస్తక యుగంలో బాలసాహిత్యాన్ని బాలలూ రాసేలా అనేక శిక్షణా కార్యక్రమాలు జరుగుతున్నాయి. అనేక సృచ్ఛంద, సాహిత్య సంస్థలు పిల్లల్ని సాహిత్య రంగంవైపు ప్రోత్సహిస్తున్నాయి. పిల్లలు రాసిన పుస్తకాలూ విరివిగా వస్తున్నాయి. బాలసాహిత్య రచయితలకు, పిల్లల రచనల పుస్తకాలకు అవార్డులు ఇస్తున్నారు. బాలల ఆకాడమీలు, వివిధ సాహిత్య సంస్థలు, సృచ్ఛంద సంస్థలు, కొందరు రచయితలు పిల్లల సాహిత్యాన్ని వివిధ రూపాల్లో ప్రోత్సహిస్తున్నారు. పొట్టిశ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం వారు పిల్లలు రాసిన రచనల ప్రచురణకూ ఆర్థిక తోడ్పాటునందిస్తున్నారు. సాహిత్య ఆకాడమీలు, సాక్షర భారత్, సర్వశిక్షా అభియాన్ వంటి వాటి నుంచి పిల్లలకు, విద్యార్థులకు అవసరమైన అనేక పుస్తకాలు ముద్రితమయ్యాయి. మైసూరులోని సెంట్రల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఇండియన్ లాంగ్వేజెస్ వారు తెలుగు, ఇంగ్లీషు భాషల్లో కలిపి ఉండే బైలింగ్వల్ పిల్లల పుస్తకాలు అందంగా అచ్చువేసి, పిల్లలకు అందుబాటులోకి తెచ్చారు. పాశ్చాత్య బాల సాహిత్యంలో అత్యంత ఆదరణ పొందినది నోవెలియట్ కథలు. నేటి అనేకమంది రచనకారులకు, మేధావులకు అవే ప్రేరణలు. 'హోరిపోలి', 'అలీస్' వంటి పుస్తకాలూ తెలుగులోకి అనువాద రూపంలో వచ్చాయి. పీకాక్ క్లసిక్స్ పాశ్చాత్య దేశాల ప్రసిద్ధ రచయితల అమూల్యమైన పుస్తకాలను, క్లాసిక్స్ పిల్లలకూ ఉపయోగపడేలా సరళమైన భాషలో ఎన్నో అనువాద రచనలను ప్రచురించారు.

జీవితాంతం చెప్పినా తరగని కథలు! పిల్లలకు దారి చూపే వెలుగు రేఖలు!

దినోత్సవం ఇలా..

బాల సాహిత్యవేత్తగా పిల్లల కోసం 168 కథలు రాసిన 'హన్నీ క్రిస్టియన్ ఎండర్సన్' పుట్టినరోజును 1967 నుంచి ఏటా ఏప్రిల్ 2వ తేదీని ప్రపంచ వ్యాప్తంగా పిల్లల పుస్తక దినోత్సవంగా జరుపుకుంటున్నారు. 1805-1875 మధ్య

జీవించిన ఎండర్సన్ డెస్కార్ట్సు చెందిన రచయిత. ఇతడు పిల్లల కోసం రాసిన కథలు అనేక సంపుటాలుగా వెలువడ్డాయి. 125 భాషల్లోకి అతడి కథలు అనువాదమై ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఉన్న అనేక దేశాల పిల్లలకు అందుబాటులోకి వచ్చాయి. మన తెలుగులోనూ ఆయన కథలు రెండు సంపుటాలుగా బాలానందం ప్రచురణలుగా వచ్చాయి. మనకు తెలిసిన కొన్ని పిల్లల కథల్లో ఆయన కథలూ ఉన్నాయి. వాటిని ఊట్ట కథలయ్య అనువదించారు. వాటికి బాపు బొమ్మలు వేశారు.

పిల్లల ప్రపంచం..!

ఆటలు.. పాటలు.. పెద్దలు చెప్పే కథలు.. ఒళ్ళప్పటి పిల్లలకు ఇవే తెలుసు. అయితే నేటి తరానికి అవన్నీ దూరమయ్యాయి. ఆధునిక యుగంగా భావించే కాలక్రిబ్ చదువు.. మార్కులు.. వీడియో గేమ్లు.. ఇవే.. ప్రపంచమయ్యాయి. పాత ఉమ్మడి కుటుంబంలో పిల్లల కోసం పెద్దలు ప్రత్యేకంగా సమయం కేటాయించేవారు. వారితో పాటే తల్లిదండ్రులూ వారి భావాలను పిల్లలకూ పంచేవారు. నేటి వేగవంతమైన జీవనంలో ఇంటిల్లిపాడి వివిధ వృత్తుల్లో మునిగిపోతున్నారు. పిల్లల్ని ఒంటరిగా వదిలేస్తున్నారు. అయితే ఈ పరిస్థితుల్లో కొంతమేర మార్పు కనిపిస్తున్నప్పటికీ ఇంకా మార్గాల్ని ఉంది. లేదంటే పిల్లలు స్వజనాత్మక శక్తిని కోల్పోయే ప్రమాదం ఉంది. ఇప్పటికే అనేక మంది పిల్లలు వీడియోగేమ్స్ కి విపరీతంగా ఆకర్షితులవుతున్నారు. ఫలితంగా ఆ వీడియోల్లోని నేర స్వభావం వారిపై చెడు ప్రభావం కలిగిస్తుంది. దీని నుంచి వారిని రక్షించాలంటే బాలసాహిత్యమే చక్కటి పరిష్కారం!

తెలుగు నేపథ్యం...

ఈ ప్రపంచ పిల్లల పుస్తక దినోత్సవ సందర్భంగా మన తెలుగు బాలసాహిత్యాన్ని క్లుప్తంగానైనా పరిచయం చేయాలి. నేడు మన దేశంలో, రాష్ట్రంలో జరిగిన సాంఘిక సంస్కరణోద్యమాలు, వాడుక భాష ఉద్యమాలు, విద్యారంగంలో వచ్చిన మార్పులు బాలసాహిత్య రచనకు ఊపిరి పోశాయి. 1819లో 'రావిపాటి గురుమూర్తి రాసిన 'విక్రమార్కుని కథలు' బాలసాహిత్యంలో మొదటి గ్రంథం. తరువాత పిల్లల కోసం సరళమైన భాషలో 1834లో 'పంచతంత్రం' ప్రచురితమైంది. అనంతరం కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులు, గురజాడ అప్పారావు, ఓలేటి పార్థసారథి, బాలాంత్రపు వెంకట్రావు, వావిలికొలను సుబ్బారావు, గిడుగు సీతాపతి, ఏటుకూరి వెంకటసర్వయ్య వంటి పెద్దలెందరో పిల్లల రచనలు చేశారు. న్యాయపతి రామవరావు, న్యాయపతి కామేశ్వరి, ఏడిద కామేశ్వరరావు, చింతా డీక్షితులు వంటివారు పిల్లల కోసమే అమూల్యమైన బాల సాహిత్యాన్ని సృష్టించారు. 'చందమామ' వంటి పిల్లల పత్రికలు, సాహిత్య సంస్థలు బాలసాహిత్య రంగానికి ఎలసేని సేవ చేశాయి. 'చందమామ, బాలమిత్ర' వంటి పత్రికలు

పిల్లల్ని పెద్దల్ని ఒక్కటి చేశాయి.

వ్యక్తిత్వ వికాసానికి...

పిల్లల్లో వికాసానికి బాలసాహిత్యానికి మించింది లేదు.

నేటి తరం రచనలు..

పిల్లల పుస్తకాలు మూడు పువ్వులు ఆరు కాదులుగా వికసిస్తున్న కాలం. అన్ని ఖండాల పిల్లల పుస్తకాలు అనువాదాల రూపంలో ఈనాటి పిల్లలకు అంతర్జాలంలో అందుతున్న సౌలభ్యం. అనేకాకాకుండా ఎదిగిన పిల్లలకోసమూ ఉపయోగపడే గోర్మి, టాల్స్టాయి, ఆస్కార్ వైల్డ్, జాక్ లండన్, గిజూబాయి, రవీంద్రనాథ్ టాగూర్, ప్రేమ్చంద్, మహాశ్వేతా దేవి, నీల్, కష్టమూర్తి, ఆర్.కె. నారాయణ్, టెబ్బుకో కొరియానాగి, జోనాథన్ స్వెట్స్, డేనియల్ డెఫో, గుగి వా థియంగ్, రోమన్ కిమి, అన్నా ఫ్రాంక్, జె.కె.రౌలింగ్, మాలా, విలియం మార్షన్, ధన్ గోపాల్ ముఖర్జీ, మాధురి పురందర్, కమలా కాసినీ, రన్నీస్ బాండ్ వంటి పాత, కొత్త ప్రసిద్ధ రచయితల పుస్తకాలు తెలుగులో అందుబాటులోకి వచ్చాయి. ఈ తరం బాలసాహిత్య రచయితలు మారుతున్న బాల్యాన్ని, అది ఎదుర్కొంటున్న పరిస్థితుల్ని బాగా అర్థం చేసుకోవాలి. ఈ నాటి పిల్లల అవసరాలకు తగిన విధంగా బాలసాహిత్యాన్ని సృష్టించాలి. అలాగే పాశ్చాత్య ప్రపంచంలో గతంలో వచ్చిన, ప్రస్తుతం వస్తున్న బాలసాహిత్యాన్ని అధ్యయనం చేయాలి.

ఆ పుస్తకాల్లోని కథలు, కవితలు, వద్యాలు, గేయాలు, పాటలు, చిత్రాలు అన్నీ వ్యక్తిత్వ వికాసానికి దోహదపడేవే. సంతోషాన్ని, ఆనందాన్ని కల్గిస్తూనే లోకరీతిని పరిచయం చేస్తాయి. ఏ సమయంలో ఎలా నడుచుకోవాలి, ఎవరితో ఎలా మెలగాలి నేర్పుతాయి. సమస్యలు ఎదురైనప్పుడు తట్టుకొని నిలబడడం, పరిష్కరించుకోవడం బోధిస్తాయి. అవసరమైన ధైర్యాన్ని, దయను, మానవీయతను పరమానందయ్య శిష్యుల కథలు మొదలైనవి..

ఆంగ్లంలోనూ..

ఆంగ్లంలో బాలసాహిత్యంలో ఎన్నో సాహితీ విభాగాలు కనిపిస్తాయి. వాటిలో కొన్ని ఊహా సాహిత్యం లేదా ఫాంటసీ, అన్వేషకుల గాథలు, సైన్స్, సైన్స్ ఫిక్షన్, హార్లర్, ట్రిమ్, పరిశోధన, సాహసగాథలు, పుత్రులు, శ్రీదళకీ సంబంధించిన సాహిత్యం అందుబాటులో ఉంది. ఈ రకమైన వర్గీకరణ తెలుగు బాలసాహిత్యంలో తక్కువనే చెప్పాలి.

మనస్తా్యాన్ని తెలుసుకోవాలి!

పిల్లలు కథలను బాగా ఇష్టపడతారు. ఓ గురువు వామనుడి కథ చెబితే ఓ పిల్లాడు లేచి.. వామనుడు ఒక కాలు భూమంతా పెడితే ఇక మనుషులెక్కడ నిలబడ్డారో అని ప్రశ్నించాడట! దానికి మరో పిల్లాడు ఆయన వేళ్ళ మధ్య ఉండి ఉంటారని చెప్పడంతో హమ్మయ్యా

మంచి చెడులు నేర్పేవి..

మన చుట్టూ ఉన్నవారిలో చాలామంది చిన్న వయసులో లైంగిక వేధింపులు ఎదుర్కొన్నవారే. అయితే కొందరు పిల్లలు అసలు వాటిని వేధింపులుగా గుర్తించ లేకపోవచ్చు. అందుకే చిన్నారలకు కాస్త ఊహా తెలిసినప్పటి నుంచే గుడ్ టవ్, బ్యాడ్ టవ్ వంటివాటి గురించి వివరించాలి. వీటిని విడమరించి చెప్పలేని వారికి అలాంటివి తెలియజేసే విషయాలతో, పిల్లలూ చదివి తెలుసుకునేలా కథలు వస్తున్నాయి. అవి పిల్లల్లో ధైర్యాన్ని కలిగించడమే కాదు.. ఆపదను తప్పించుకునేందుకు తోడ్పడేవే.

అనుకున్నాడట అదరుయ్యే సవాళ్ళను ఎదుర్కొనే ధైర్యాన్ని వాళ్ళకు బాలసాహిత్యం నూరిపోయాలి.

ఇది వైజ్ఞానిక యుగం. దీని ప్రభావం మన నిత్య జీవితంపై విశేషంగా పడుతోంది. రైళ్ళు, బస్సులు, కార్లు, సైకిళ్ళు మొదలైన ప్రయాణ సాధనాలు లేనిదే రోజు గడవదు. టెలిఫోన్, టెలిగ్రాఫ్, రేడియో, సినిమా వంటి సాంకేతిక పరికరాలు లేనిదే పూట గడవదు. ఒకప్పుడు పాశ్చాత్య సామ్రాజ్యాల స్థానంలో ప్రస్తుతం ఎన్నో స్వతంత్ర దేశాలు అవతరించాయి. దేశాల మధ్య, జాతుల మధ్య సంబంధాలు పెరుగుతున్నాయి. ఈ సంబంధాల ప్రభావం మన నిత్యజీవితంపై పడుతోంది. శాఖోపశాఖలుగా విస్తరించిన

ఆసక్తిని పెంచేలా..

- కథలు వినే పిల్లలకు ఆ కథల్లో వారినే పాత్రధారుల్ని చేయండి.
- వాళ్ళతోనూ కొన్ని వస్తువులు ఇచ్చి.. కథ అల్లి చెప్పమనండి.. బాగా చెప్పినందుకు ఏదో ఒక కథల పుస్తకం బహుమతిగా ఇవ్వండి.
- కథ చదివాక, తిరిగి చెప్పమని మీరూ వినండి.
- మరీ చిన్నపిల్లలకి కథల పుస్తకం ఇచ్చేసి ఊరుకోకండి.. వీలయితే వాళ్ళతో పాటే ఉండి చదవడానికి సహాయపడండి.
- పుస్తకం పూర్తయ్యాక.. ఆ పుస్తకంలో బాగా నచ్చినదేమిటో.. ఎందుకు నచ్చిందో.. నచ్చనది ఏమిటో.. ఎందుకు నచ్చలేదో.. ఇలా చర్చకు పెట్టండి.
- వీలయితే పుస్తకం చదివాక ఆ కథను వాళ్ళయితే ఎలా రాయగలరో.. లేకపోతే ఎలా రాయువో చెప్పి ప్రోత్సహించండి.
- ఎవరికైనా పుస్తకాలు బహుమతులు ఇవ్వడం, తీసుకోవడం ఇప్పటి నుండే పిల్లలకి నేర్పండి.

విజ్ఞానశాస్త్రాలు అపారవేగంతో పురోగమిస్తున్నాయి. మానవులు చంద్రమండలంలోకి వెళ్లి తిరిగివచ్చారు. దూరగమలనూ చేరే తరుణంలో ఉన్నాము. ఈ విధంగా, మన కళ్ళ ముందు ఎన్నెన్నో అపూర్వ సంఘటనలు జరిగిపోతున్నాయి. వీటిని తెలుసుకోవాలన్న కుతూహలం ప్రతి చిన్నారికీ సహజంగా ఉంటుంది. ఈ కుతూహలాన్ని తీర్చేటగా ప్రాథమిక సాహిత్యాన్ని మనం అందించాల్సి ఉంది.

కరోనా వేజ్.. కథలే నేస్తాలు..

కరోనా మరోమారు పిల్లల్ని ఇంటికి పరిమితం చేయబోతుంది. ఈ పరిస్థితుల్లో స్నేహితులకు దూరమైన చిన్నారలకు బాలసాహిత్యమే గొప్ప నేస్తం. పిల్లలకు ఏదో ఒక వ్యాసం లేకుండా ఖాళీగా ఉంచితే ఇల్లంతా గోల చేస్తారు. వారికి అల్లరి అదుపులోకి రావడమే కాదు.. బాలసాహిత్యంతో వారి మేధోశక్తి మెరుగుపడుతుంది. వారికి నచ్చే పుస్తకాలను వాళ్ళనే కొనుక్కునేలా ప్రోత్సహించండి. ♦

అంతర్జాలం కథలు..

తాతయ్య బామ్మలు చెప్పే కథలు ఇప్పుడు ఇంటర్నెట్ అందుబాటులోకి వచ్చాయి. ఉద్యోగాల్లో బీజాగా ఉండే తల్లిదండ్రులకు పిల్లలకు కథలు చెప్పే తీరిక ఉండదు. అలాంటివారికి ఓ రకంగా అంతర్జాలం తోడ్పడుతుంది. నేటి తరం పిల్లలు పుట్టగానే మొబైల్ ఫోన్లకు, ఇంటర్నెట్ కు బానిసలైపోతున్నారు. అలాంటివారిని సైతం కథలవైపు మళ్లించేందుకు కొన్ని వెబ్సైట్లు, యూట్యూబ్ చానళ్ళు కృషి చేస్తున్నాయి. దీంతోపాటు పిల్లలకు కథలు చెప్పే యాప్ లూ ప్రస్తుతం అందుబాటులో ఉన్నాయి. బొమ్మల రామాయణం దగ్గర్నుంచి పంచతంత్రం కథల వరకూ కార్టూన్ల రూపంలో అలరిస్తున్నాయి. బొమ్మలల్ని, గీతాంజలి, నటకల్ టీవీ ఛానల్, తెలుగు ఫెయిరీ టేల్స్ ఛానల్ లలో వందలాది నీతి కథలు, యానిమేటెడ్ కథలు చిన్నారలకు అవశ్యంన పలుకుతున్నాయి. అయితే వాటికే పరిమితం కావడం అంత మంచిదికాదు. కాబట్టి నేమిద్దాగా వారి దృష్టిని పుస్తకాల వైపు మళ్లెస్తే, క్రమంగా వారి ఆలోచనా శక్తి పెరుగుదలకు దోహదం చేస్తుంది.

ఓసారి అడవిలో పండ్లన్నీ అత్యవసర సమావేశం ఏర్పాటు చేసుకున్నాయి. ఆ సమావేశంలో తమలో ఒకరిని రాజుగా ఎన్నుకోవాలని తీర్మానం చేసుకున్నాయి. దాంతో రాజుగా తననే ఎందుకు ఎన్నుకోవాలి వివరిస్తూ ప్రతి పండ్లూ తన గొప్పలు చెప్పుకోసాగింది.

‘సృష్టిలో నా అంత తీయనైన పండు మరొకటి లేదు. కాబట్టి నేనే రాజుగా ఉండదగినదాన్ని’ అని చెప్పింది మామిడిపండు మొదటగా.

‘నువ్వు నా కంటే తియ్యగా ఉంటే ఉండవచ్చుగానీ నా రుచి ముందు నీ రుచి బలాదూర్. కాబట్టి నేనే రాజుగా ఉండదగినదాన్ని’ అంది సీతాఫలం.

‘నన్ను తింటే అందరూ ఆరోగ్యంగా ఉంటారట. కాబట్టి నేనే మీ అందరికీ రాజుగా ఉంటాను’ అంది బొప్పాయి పండు.

నేను మాత్రం తక్కువా? నేనెంతో రుచిగా ఉంటానని చిన్నా పెద్దా అందరూ అంటారు. కాబట్టి నేనే రాజుగా ఉండాలి’ అని పేచీ పెట్టింది జామపండు.

‘మీరెవరూ కాదు. రాజుగా ఉండడానికి కావాల్సిన అర్హతలన్నీ నాకే ఉన్నాయి. నన్ను తింటే వైద్యుడి అవసరం ఉండనే ఉండదట. కనుక నన్నే రాజుగా ఎన్నుకోవాలి’ అన్నది ఆపిల్ పండు ఎర్రగా మెరుస్తూ. ఇలా ద్రాక్ష, అరటి, సపోటా, నేరేడు పండ్లన్నీ తననే రాజుగా ఎన్నుకోవాలని చెప్పాయి. చివరగా పనసపండు కూడా ఆయాస పడుతూ ‘అసలు మీలో ఎవరికీ రాజుగా ఉండే అర్హత లేదు. రాజుగా ఉండడానికి అవసరమైన అర్హతలన్నీ ఉన్నది నాకే’ అనేసరికి మిగతా పండ్లన్నీ పగలబడి నవ్వడం మొదలెట్టాయి.

‘ఏముంది నీలో? ఓ అందమా, చందమా?! ఒళ్ళంతా ముళ్ళు, లోపలంతా పీచు, జిగురు. పైగా విపరీతమైన లావుగా, బద్ధకంగా ఉంటావు. నువ్వెలా రాజుగా ఉండగలవు?’ అంటూ ఎగతాళి చేశాయి మిగతా పండ్లన్నీ.

చివరికి తామంతా పరుగు పందెం పెట్టుకుని, ఎవరు గెలిస్తే వారిని రాజుగా ఎన్నుకోవాలి అనుకున్నాయి.

పండ్ల పరుగు పందెం

బాలల కథ

పనసపండు పరుగు పందేనికి తయారవ్వడం చూసి. మిగతా పండ్లన్నీ నవ్వుకున్నాయి. కానీ పనసపండు అవేమీ పట్టించుకోలేదు.

మామిడిచెట్టు కింద నుంచి మైలు దూరంలో ఉన్న సపోటా చెట్టు వరకూ ఎవరు పరుగెత్తి ముందుగా చేరుకుంటారో వారే ‘రాజు’ అని తీర్మానించాయి. ‘ఒకటి ... రెండు ... మూడు ...’ చెప్పుకుని పరుగు పందెం ప్రారంభించాయి పండ్లన్నీ. పది అడుగులు పరిగెత్తేసరికి ద్రాక్షపండు చితికిపోయి, అక్కడే ఆగిపోయింది.

వంద అడుగుల తరువాత సపోటాపండు చితికిపోయి, గింజలు బయటకు వచ్చి అక్కడితో పందెం విరమించుకుంది.

నూట యాభై అడుగుల వరకూ దొర్లుకుంటూ పరుగెత్తిన సీతాఫలం పగిలిపోయి, ఇంకొక్క అడుగు ముందుకు వెయ్యలేక అక్కడే ఆగిపోయింది.

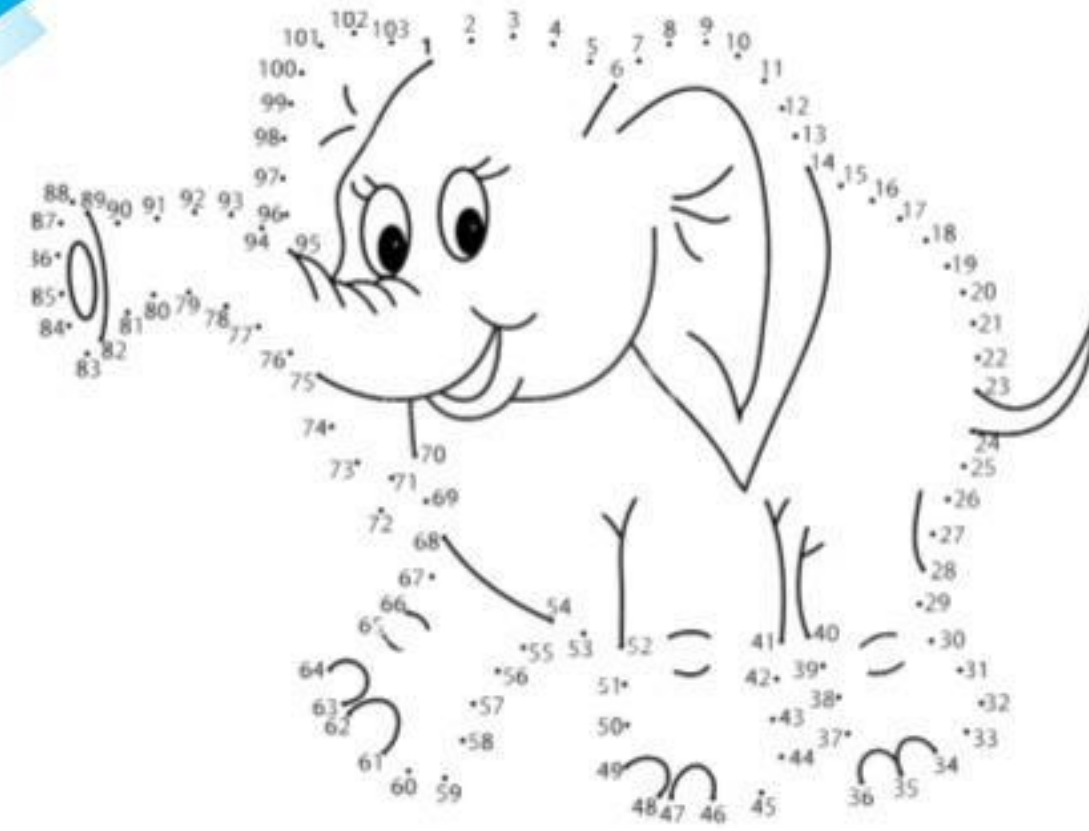
రెండొందల అడుగుల తరువాత ఆపిల్ పండు రాళ్ళ గుచ్చుకుని, ముక్కలు ముక్కలై అక్కడే కూలబడిపోయింది.

మూడొందల అడుగులు పరిగెత్తిన తరువాత మామిడిపండు ముళ్ళ పొదలకు తగులుకుని చర్యం చీరుకుపోయి, రసం కారిపోయి, టెంక బయటపడి పరుగు పందేనికి స్వస్తి పలికింది.

ఇలా అరమైలు కూడా దాటకుండానే బొప్పాయి, జామ, కమలా, అరటి అన్నీ నలిగిపోయి, అడుగు ముందుకు వెయ్యలేక ఎక్కడివక్కడే ఆగిపోయాయి.

చివరికి పనసపండు మాత్రం చెక్కు చెదరకుండా మైలుదూరం ఏకబిగిన పరుగెత్తి, గమ్యం చేరుకుంది. ధీతో పరుగు పందెంలో విజయం సాధించిన పనసపండునే తమకు రాజుగా ఎన్నుకున్నాయి మిగతా పండ్లన్నీ. పైగా అంతకుముందు పనస పండును ఎగతాళి చేసినందుకు సిగ్గు పడిపోయి, క్షమాపణా వేడుకున్నాయి. ఆ తరువాత చాలాకాలం వరకూ పనసపండు ఆ పండ్లన్నింటికీ రాజుగా వ్యవహరించి, పరిపాలన కొనసాగించింది.

- కోనే నాగ వెంకట ఆంజనేయులు
9290660220

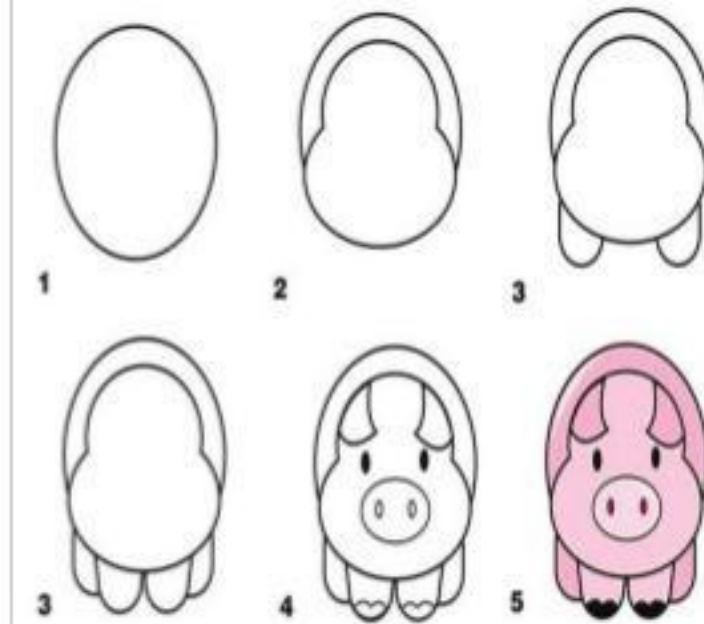

చుక్కలు కలపండి

పక్కనున్న బొమ్మలో చుక్కలన్నీ కలిపితే ఏ బొమ్మ వస్తుందో కనుక్కోండి.

రంగులు దిద్దండి

ఇందులోని కోతి, పాప బొమ్మలకు మీకిష్టమైన రంగులు దిద్దండి.

బొమ్మ గీయండిలా..

పంది బొమ్మను సులభంగా ఎలా గీయాలో నేర్చుకుందాం!

కాగితం పూలను దగ్గర నుంచి చాలాసార్లు చూసే ఉంటారు. భలే ఉంటాయి కదా! వీటిలో వందల వర్ణాల పూలు మనకు లభ్యమవుతున్నాయి. వాటి లందాన్ని మాటల్లో వర్ణించలేం, చూసి తీర్చాల్సిందే. పార్కుల్లోనూ, గ్రామాల్లోనూ, పెద్ద పెద్ద భవంతుల ముందు, డివైడర్స్ మధ్య కాగితం పూల మొక్కలను ఎక్కువగా పెంచుతుంటారు. వీటి గురించి మరెన్నో విషయాలు తెలుసుకోవాలంటే ఈ వారం ‘విరితోట’లో విహరించాల్సిందే.

బోగన్విలియా

పూల మొక్కలు అనగానే కొత్తరకం పూల మొక్కలు అనుకోకండి. అవేంటో కాదు తరచూ మనం చూసే కాగితపు పూల మొక్కలే. మనం వీటిలో కొన్ని రకాల పూల మొక్కలను మాత్రమే చూసి ఉంటాం. కానీ ఇవి వందల రకాల్లో లభ్యమవుతాయి. బోగన్విలియాలు గులాబీల్లా ముళ్ళకంప జాతి మొక్కలు. వీటికి పెద్దగా నీటి వనరు అవసరం లేదు. కంపలుగా పెరిగి రేఖలు మాదిరి పువ్వులు పూస్తాయి. మధ్యలో సన్నటి పుప్పొడి చాలా అందంగా ఉంటుంది. వర్షాకాలంలో పూల కాపు

కాస్త మందంగా ఉంటుంది. వేసవి, శీతాకాలంలో చెట్టునిండా పువ్వులు పూస్తాయి. ఒక్కో మొక్క పది రూపాయల నుంచి లక్ష రూపాయల ఖరీదు వరకూ ఉంటుంది. ఇవి ఎర్రమట్టి నేలల్లో బాగా పెరుగుతాయి. ఎక్కువగా ఫెన్సింగ్ మొక్కలుగా వీటిని పెంచుతుంటారు. ఈ మొక్కల కొన్నిటి ఆకులు ఆకుపచ్చగాను, మరికొన్నిటి ఆకులు ఆకుపచ్చ, పసుపు చారల కలబోతతో ఉంటాయి.

క్రీపర్

ఈ మొక్క కొమ్మలు ఎగబ్రాకి పువ్వులు విచ్చుకుంటాయి. ఈ మొక్కకు ఆకులు తక్కువగా పువ్వులు ఎక్కువగా ఉంటాయి. ఏదైనా కావాల్సిన ఆకారంలో వీటిని పెంచుకోవచ్చు. వీటిలో ఒకేరకం పువ్వులు పూచే మొక్కలు, చాలా రంగుల పువ్వులు ఒకే మొక్కకు పూచే

బోగన్విలియా పూల

మొక్కలున్నాయి. చైనా, థాయిలాండ్ దేశాల నుంచి దిగుమతి చేసుకున్న మొక్కలివి. ఇవి ఖరీదైన మొక్కలు. ఆర్చీలు, ద్వారాలు, హంసలు, ఏనుగులు, సింహాలు,

పూర్ణకుంభాలు ఇలా రకరకాల ఆకారాల్లో వీటిని పెంచుకోవచ్చు. ఈ పువ్వులు చెట్టునుంటేనే అందం. తలలో పెట్టుకోవడానికి, మాలలు అలంకరించడానికి పనికిరావు.

ప్రియాంకా

కుండీల్లోనూ పెంచుకోగల మొక్క బోగన్విలియా ప్రియాంకా. ఈ మొక్కకు ముళ్ళు తక్కువగా,

పువ్వులు పెద్ద పరిమాణంలో ఉంటాయి. ఇందులో తెలుపు, ఎరుపు, పసుపు, కాషాయంలాంటి అనేక రంగుల్లో పువ్వులు పూచే పూల మొక్కలున్నాయి. ఈ పూలకు వాసన ఉండదు. వీటిని గోళాకారంగా, గోబు మాదిరిగా కత్తిరించుకోవచ్చు. వీటిని టేబుల్లో బోగన్విలియా అని పిలుస్తుంటారు.

గ్రాఫ్టెడ్

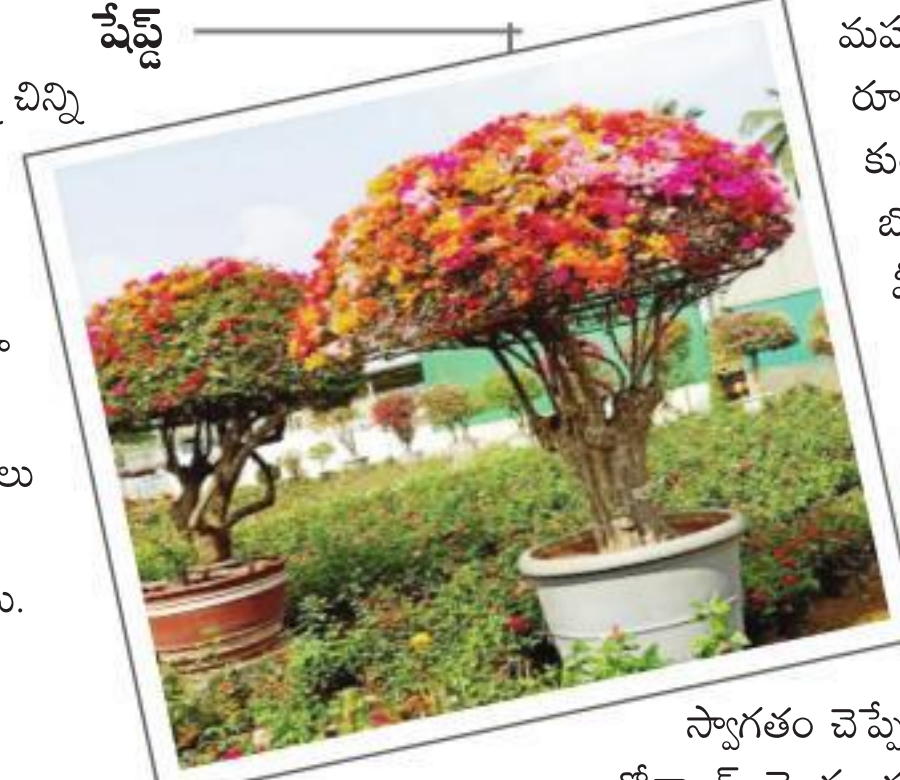
ఇది ఒక్కో కొమ్మ ఒక్కోరకం పువ్వులు పూస్తుంది. కొమ్మలు గ్రాఫ్టింగ్ కట్టడం ద్వారా వీటిని తయారు చేస్తారు. ఇవి ఖరీదైన మొక్కలు. స్టార్ హోటల్స్, రెస్టారెంట్లు, షాపింగ్ మాల్స్, ఇండోర్ స్టేడియంలు, ఫంక్షన్ హాలుల్లోనూ అలంకరించడానికి కుండీల్లో పెంచిన గ్రాఫ్టెడ్ బోగన్విలియాను ఉపయోగిస్తున్నారు.

దేశవాళీ మట్టి కలర్

ఈ పూలమొక్కలు రంగు రంగుల పువ్వులతో పెద్ద పెద్ద ఆకారాల్లో నిండుగా గుభాళిస్తాయి. ఈ మొక్కలను నేలమీద పెంచితే పెద్దగా పెరుగుతాయి. వీటిని ఎక్కువగా ఫెన్సింగ్ మొక్కలుగా పెంచుతారు. ఇవి రాతినేలల్లోనూ పెరుగుతాయి.

షేప్డ్

చిన్ని చిన్ని పువ్వులు మొక్క నిండా గుబురుగా పూసి సువాసనలు వెదజల్లు తుంటాయి. మొక్కకు ఆకులు తక్కువగా ఉంటాయి. వీటి కొమ్మలు ఎటువైపుకైనా వంచడానికి వీలుగా ఉంటాయి. కాబట్టి గ్లోబ్, నెమలి, గొడుగు, ఆక్టరాలు, నక్షత్రాలు, విమానంవంటి కావాల్సిన ఆకారాల్లో మలచి, ఈ మొక్కలను పెంచుకోవచ్చు. ప్రపంచ ప్రఖ్యాతిగాంచిన దుబాయ్ మిరాకిల్ గార్డెన్స్ ఎక్కువగా అలరించేవి షేప్డ్ బోగన్విలియా

విరి తోట

పూల మొక్కలే.

బోగ్నాయ్

ఏళ్ల తరబడి వయస్సున్న మహా వృక్షాలు చిన్ని చిన్ని రూపాల్లో మొక్కలుగా కుండీల్లో కొలువుదీరే వాటిని బోగ్నాయ్ వృక్షాలంటారు. వీటిని ఇంకా వామన వృక్షాలని, మరగుజ్జు వృక్షాలని పిలుస్తారు. బోగన్విలియా మొక్కల్లోనూ బోగ్నాయ్ వృక్షాలున్నాయి. కుండలు, స్థూపాలు,

స్వాగతం చెప్పే మహిళలు ఆకారాల్లో ఈ బోగ్నాయ్ మొక్కలను పెంచుతుంటారు. వర్షాకాలంలో మొక్కలు గుబురుగా పెరిగి, ఆకారాలు మారిపోతుంటాయి. నెలకొకసారి వీటిని కావాల్సిన ఆకారంలో ట్రీమ్ చేసుకోవాలి. వీటిలో చాలా రకాలున్నాయి.

- చిలుకూరి శ్రీనివాసరావు.
8985945506

'నిత' సళం

నిలబ్రహ్మణ్య

విశాఖ ఉక్కు ఉద్యమానికి అంతకంతకూ మద్దతు పెరుగుతోంది. ప్రైవేటీకరణ చేసి తీరుతామని కేంద్రం కుండబద్దలు కొట్టిన తర్వాత ఊపందుకున్న ఉద్యమం.. క్రమంగా విస్తరిస్తోంది. అన్ని రంగాల నుంచి ఉద్యమానికి మద్దతు లభిస్తోంది. దీనిపై సినీ ప్రముఖులు నుంచి నటులు అందరూ తమ అభిప్రాయాల్ని సామాజిక మాధ్యమాల ద్వారా తెలుపుతున్నారు. ఉక్కు ఉద్యమాన్ని పరిశ్రమ కోసం మహనీయులు చేసిన త్యాగాన్ని కళ్లకు కట్టినట్లుగా 'ఉక్కు సత్కారం' పేరుతో సినిమా చిత్రీకరిస్తున్నట్లు తెలుగుసేన ప్రతినిధి సత్యారెడ్డి తెలిపారు. విశాఖ ఉక్కు ప్రైవేటీకరణను తెలుగుసేన తీవ్రంగా ఖండిస్తోందన్నారు.

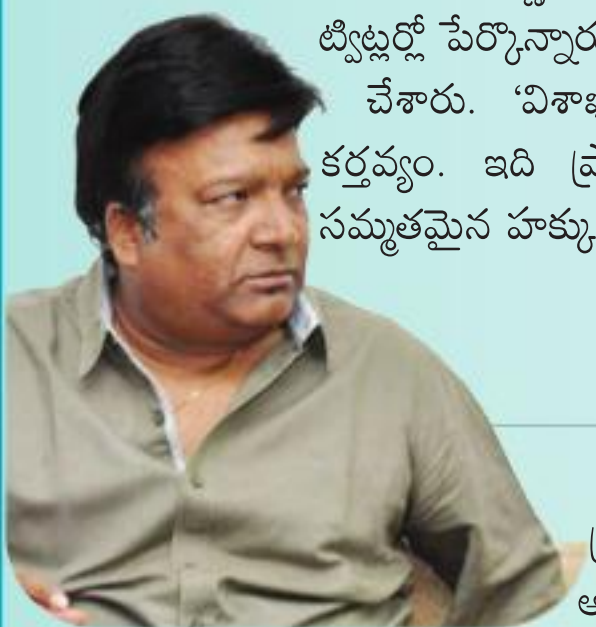
ఉక్కు సంకల్పంతో

కాపాడుకుందాం : చిరంజీవి

'విశాఖ ఉక్కు ఫ్యాక్టరీని మనమందరం కలిసి ఉక్కు సంకల్పంతో కాపాడుకుందాం' అని ప్రముఖ సినీ నటుడు, మాజీ కేంద్ర మంత్రి చిరంజీవి పేర్కొన్నారు. ఉక్కు ఫ్యాక్టరీ ప్రైవేటీకరణకు వ్యతిరేక పరిరక్షణ పోరాట కమిటీ చేస్తున్న పోరాటానికి సంపూర్ణ మద్దతు తెలియజేస్తున్నట్లు

ట్విట్టర్లో పేర్కొన్నారు. ఫ్యాక్టరీ సాధనకు జరిగిన పోరాటాన్ని ఈ సందర్భంగా గుర్తు చేశారు. 'విశాఖ ఉక్కును పరిరక్షించుకోవడమే మనముందున్న ప్రధాన కర్తవ్యం. ఇది ప్రాంతాలకు, పార్టీలకు, రాజకీయాలకు అతీతమైన న్యాయ సమ్మతమైన హక్కు' అని పేర్కొన్నారు.

ఆంధ్రుల హక్కు : కోన వెంకట్

స్టీల్ ప్లాంట్ను ప్రైవేటు సంస్థలు లాభాల బాటలో నడిపిస్తే మరి ఆ పని ప్రభుత్వం ఎందుకు చేయలేదు. విశాఖ ఉక్కు ఫ్యాక్టరీ మాత్రమే కాదు, అది మా హక్కు. డియర్ మోడీజీ? విశాఖ ఉక్కును కాపాడండి' అంటూ సినీ రచయిత కోన వెంకట్ ట్విట్టర్లో పోస్టు చేశారు.

రియల్ దందా కోసమేనా..!

: వేణు ఊడుగల

'కార్మిక సంఘాల అంగీకారం లేకుండా గుట్టుచప్పుడు కాకుండా స్టీల్ ప్లాంట్ అమ్మేయాలనుకోవడం దుర్మార్గం. ప్రభుత్వ నిర్వహణలో ఉన్నప్పుడు వచ్చిన నష్టాలు ప్రైవేటులో రావనుకుంటే ప్రభుత్వాలు తమ వైఫల్యాలను అంగీకరించినట్లే కదా! ఇదంతా మిగులు భూముల కోసం రియల్ దందా చేయడానికే అనిపిస్తోంది' అని విరాటపర్వం సినిమా దర్శకుడు, కవి వేణు ఊడుగల తన అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేశారు. 'ప్రైవేటీకరణను వెంటనే ఆపి, నిర్వాసితుల సంగతి చూడాలి. వారికి పూర్తిగా పరిహారం చెల్లించాలి కదా.. ఈ మిగులు భూములను నిర్వాసితుల సమస్య శాశ్వత పరిష్కారం కోసం ఉపయోగించాలి' అని ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

ముల్శీ ప్యాట్రన్ గుర్తిస్తోంది

: తిరువీర్

'చిరంజీవిగారు, ఆర్పీ పట్నాయక్గారు చెప్పేదే నేనూ చెప్తున్నా.. నష్టాల్లో ఉన్న సంస్థను ప్రైవేటు వారు ఎలా లాభాల్లో నడపగలరు అని' సినీ నటుడు తిరువీర్ ట్విట్ చేశారు. ఈ విషయం తల్చుకుంటే మరారీ సినిమా 'ముల్శీ ప్యాట్రన్' గుర్తిస్తోంది. ప్రభుత్వరంగ సంస్థలే నిర్వాసితుల్ని గాలికి వదిలేస్తే ప్రైవేటు వారు

వేటు వేయక ఊరుకుంటారా? విశాఖకు ప్రైవేటీకరణ ప్రక్రియ వెంటనే ఆపాలి. నిర్వాసితుల ఆర్.కార్డ్ తదితర సమస్యలు పరిష్కరించాలి అన్నారు.

ఉత్తరాంధ్రకు ఉక్కును

దూరం చేయొద్దు : జోగిబ్రదర్

విశాఖ ఉక్కు పరిశ్రమ ఉత్తరాంధ్రకు తలమానికం. ఎన్నో ప్రయాసలకోర్చి దాన్ని నిలబెట్టుకున్నాం. మా ఉత్తరాంధ్ర కష్టం ప్రస్తుత పరిశ్రమ. దాన్ని దూరం చేయకండి. చేసినవాళ్లకి పుట్టగతులుండవు. నిర్వాసితులకు ఉద్యోగాలిచ్చి పరిహారం చెల్లించాలి' అని సినీ నటుడు కృష్ణం రాజు (జోగి బ్రదర్స్) అన్నారు.

నిర్వాసితుల సంగతేంటి?

: పింగళి చైతన్య

'విశాఖ ఉక్కు కర్మాగారాన్ని ప్రైవేటీకరించడం అన్యాయం. వెంటనే ప్రైవేటీకరణను ఆపాలి. 40 ఏళ్లుగా నిర్వాసితులుగా ఉన్నవారికి తక్షణం న్యాయం చేయాలి' అని సినీ గేయ రచయిత, సాహిత్య అకాడమీ యువ పురస్కార గ్రహీత పింగళి చైతన్య అన్నారు.

ప్రైవేట్ వాళ్లకిస్తే ప్రాఫిట్లోకెక్కుందా?

ఆర్పి పట్నాయక్

'లాస్లో నడుస్తుంది కాబట్టి విశాఖ ఉక్కుని అమ్మేస్తున్నాం అని కేంద్రం అంటుంది. ప్రైవేట్ వాళ్లు తీసుకుని లాస్లో అయితే నడపరు కదా. లాస్లో నడుస్తున్న విశాఖ ఉక్కు ప్రైవేట్ వాళ్లకి ఇవ్వగానే ప్రాఫిట్లోకి వెళ్తుందంటే. ఆ లాజిస్టిక్ ఏమిటో స్టడీ చేసి, వాటిని ఇంప్లిమెంట్ చేసే దిశగా కేంద్రం పని చేయాలి. కనీసం ఒకటి రెండు సంవత్సరాలు ఒక అవకాశం ఇస్తే బాగుంటుంది. విశాఖ ఉక్కు కోసం పోరాడుతున్న వాళ్లకి ఒక సామాన్య పౌరునిగా రాజకీయ పార్టీలకు అతీతంగా నా సంపూర్ణ మద్దతు తెలియజేస్తున్నాను' అని సంగీత దర్శకుడు ఆర్పి పట్నాయక్ అన్నారు.

కార్మిక, ఉద్యోగుల కష్టాల్నితం

: పెద్దింటి అశోక్కుమార్

'విశాఖ ఉక్కు కర్మాగారం కార్మికులు, ఉద్యోగుల కష్టాల్నితం. చెమటోడ్ని నిలబెట్టుకున్నారు. ఏవో సాకులు చెప్పి వారిని నిలుపునా ముంచి దాన్ని అమ్ముకునే నైతిక హక్కు ప్రభుత్వానికి ఎక్కడిది? 40 ఏళ్లు గడిచినా ఉక్కు నిర్వాసితులకు ఇంతవరకూ న్యాయం చేయలేదు. ఇప్పటికైనా అన్యాయమైన ఆ కుటుంబాలకు తగిన పరిహారం చెల్లించాలి. ఉక్కు ఫ్యాక్టరీ ప్రైవేటీకరణను కేంద్రం ఉపసంహరించుకోవాలి'. అని కథకుడు, సినీ మాటల, గేయ రచయిత పెద్దింటి అశోక్ అన్నారు.

తెలుగు రాష్ట్రాలకు అన్యాయం

: వెంకట్ సిద్ధారెడ్డి

'నలభై ఏళ్ల పాటు వేలాది కుటుంబాలను నిర్వాసితులను చేసి వారికి పూర్తి న్యాయం చేయకపోగా, ఇప్పుడు విశాఖ ఉక్కు కర్మాగారాన్ని ప్రైవేటీకరణ చేయడం మరొక ఘోర అన్యాయం. గడిచిన దశాబ్దంలో రెండు తెలుగు రాష్ట్రాలకు కేంద్రం అందించిన సహకారం ఏమిటో అందరికీ తెలుసు. చూస్తుంటే కేంద్ర ప్రభుత్వం తెలుగు రాష్ట్రాలకు చేస్తున్న ఈ అన్యాయం వెనుక ఏదో పెద్ద పథకమే ఉన్నట్లు అనిపిస్తుంది. తెలుగువాళ్లే కాదు, దక్షిణాది వాళ్లంతా దీనికి వ్యతిరేకంగా పోరాడాల్సిన సమయం ఇది' అని కథకుడు, ఫిల్మ్ మేకర్ వెంకట్ సిద్ధారెడ్డి అన్నారు.

ప్రైవేటీకరించే

హక్కు లేదు : కత్తి మహేష్

నిర్వాసితులకు సరైన పరిహారం ఇవ్వకుండా కట్టిన ఉక్కు కర్మాగారంలో వాళ్లు సహజ భాగస్వాములవుతారు. 40 ఏళ్లుగా

నిర్వాసితులుగానే మిగిలిన వారిని కాదని ప్రైవేటీకరించే నైతిక హక్కు కేంద్రానికి లేదు. వాళ్లకి ముందు న్యాయం జరగాలి. తరువాతి వంతు ఉద్యోగులది. కాబట్టి అందరికీ న్యాయం జరగాలంటే, ముందుగా ఎవరికి అన్యాయం జరిగిందో వాళ్లకి న్యాయం జరగాలి' అని నటుడు, రచయిత, సినీ, సామాజిక వ్యాఖ్యాత కత్తి మహేష్ అభిప్రాయపడ్డారు.

ప్రకృతి కోసం... ప్రకృతితో మిళితమై. ప్రకృతిలో దొరికే సహజ రంగులతో చేసుకునేదే హోలీ. ప్రకృతిలో ఋతువులు మారే సమయంలో.. చలికాలానికి వీడ్కోలు పలుకుతూ వేసవిని స్వాగతించు శరీరానికి చల్లదనాన్ని కలిగించే రంగుల్ని చల్లుకుంటూ ఆటపాటలతో ఆనందోత్సాహాలతో హోలీ వేడుక జరుపుకుంటారు. శిశిరంలో ఆకులు రాలిపోయి.. లేలేత రంగుల్లో వివిధ వర్ణాల్లో చెట్లు ఒక విచిత్రమైన శోభను సంతరించుకునే సందర్భం సమయం ఇది. ప్రకృతిలో పండిపోయిన ఆకులు, కొత్తగా చిగురిస్తున్న ఆకులు.. బంగారు వర్ణం.. లేత ఆకుపచ్చ.. ఇలా ఎన్నో వర్ణాలు మిళితమై కనిపించే అరుదైనకాలంలో వచ్చే పండుగ. చిన్నారుల నుంచి పెద్దల వరకూ అందరినీ రంగుల్లో ముంచేసే పండుగ. చెడు మీద మంచి సాధించిన విజయానికి గుర్తుగా జరుపుకునే ఈ పండుగ కేవలం మన దేశం వాళ్ళ మాత్రమే కాక అనేక దేశాలు వారూ జరుపుకుంటారు. కుల, మత, జాతి, వర్గం అనే భేదం లేదు.

పాండువులు, ముస్లింలు, బౌద్ధులు, సిక్కులు ఇలా ప్రతి ఒక్కరూ హోలీని జరుపుకుంటారు. మార్చి 29న హోలీ సందర్భంగా...

హోలీ రోజు ఒకరిపై ఒకరు చల్లుకునే ఏడు రంగులతో పుడమితల్లి తడిసి ముద్దయి, రంగుల గంగతో పులకించిపోతుంది. చలికాలం అయిపోయి, వచ్చే వేసవి వేళలో వసంత ఋతువుకి హోలీ ఆహ్వానం పలుకుతుంది. అయితే ఒక్కో ప్రాంతంలో ఒక్కో విశిష్టతతో జరుపుకుంటారు. మన దేశంలోని పశ్చిమ బెంగాల్‌లో దీన్ని దోల్‌యాత్రా (దోల్ జాత్రా) లేదా బసంత-ఉత్సవ్ (వసంతోత్సవ పండుగ) అని అంటారు. దీపావళి తర్వాత దేశంలో అంత వేడుకగా జరుపుకునే పండుగల్లో ఇది ఒకటి. గతంలో ఈ పండుగ రోజున పువ్వులను ఒకరిపై ఒకరు చల్లుకుంటూ ఉత్సవాన్ని జరుపుకునేవారు. ప్రస్తుతం వాటి స్థానంలో రకరకాల రంగులు వచ్చి చేరాయి. ఈ రంగులను నీళ్లలో కలిపి, ఒకరిపై ఒకరు చల్లుకుంటున్నారు. ఇలా చల్లుకోవడం ఓ ఆనందకేళి.

ఇదీ విశిష్టత...
చలికాలం తర్వాత వేసవిలోకి ప్రవేశించే సమయంలో వాతావరణంలో కొన్ని మార్పులు చోటుచేసుకుంటాయి. ఈ సమయంలో వచ్చే అనారోగ్యాలను అరికట్టడానికి హోలీకేళి ఓ ఆయుర్వేద చికిత్స. వేప, నిమ్మ, కుంకుమ, తులసి, కొన్ని మొక్కల బెరడు, పసుపు వంటి వాటితో తయారుచేసిన నీటిని జల్లుకొనేవారు. ప్రస్తుతం క్షణం తీరిక లేని జనం కృత్రిమ రంగులను ఉపయోగించి, అనారోగ్యాన్ని కొనితెచ్చుకుంటున్నారు. వ్యాపారులూ తమ స్వలాభం కోసం రసాయనాలతో తయారుచేసిన రంగులనే అమ్ముతున్నారు. సహజమైన వర్ణాల స్థానంలో రసాయనిక రంగులు వాడుతూ ప్రజల ప్రాణాలతో చెలగాటమాడుతున్నారు. కెమికల్స్‌తో నిండిపోయిన రంగులు అనేక అనారోగ్యాలకు దారితీస్తున్నాయి.

ఒక్కో ప్రాంతంలో ఒక్కోలా...
హోలీని రంగుల పండుగ అని అంటారు. ఇది మన దేశంలో మాత్రమే కాక నేపాల్, బంగ్లాదేశ్ వాళ్ళూ జరుపుకుంటారు. కొన్నిచోట్ల ఈ పండుగని కేవలం ఒక్కరోజే చేసుకుంటారు. అయితే కొన్ని ప్రదేశాల్లో మూడు నుండి పదహారు రోజుల వరకూ జరుపుకుంటారు. అయితే ఈ ఉత్సవం వసంతం ముందు వస్తుంది కనుక 'బసంతి ఉత్సవ్' అని పిలుస్తారు. అంతేకాకుండా దీనిని

'దోల్ యాత్ర' అనీ అంటారు. కృష్ణుడికి సంబంధించిన కొన్ని ప్రదేశాల్లో హోలీ పండుగని బాగా జరుపుకుంటారు. వాటిలో మధుర, బృందావనం, నందగావ్, బర్నానా

ఉంటుంది. గోవాలో హోలీని షిగ్మో అంటారు. బాండ్స్, పరేడ్స్, రాత్రి వేళల్లో జరిగే మ్యూజికల్ ఈవెంట్స్‌ను గోవా ప్రభుత్వం హోలీడే ప్యాకేజీలుగా అందిస్తుంది.

తెలుగు రాష్ట్రాల్లో..
దక్షిణ భారతదేశంలో పోల్చుకుంటే ఉత్తర భారతదేశంలో హోలీని బాగా జరుపుకుంటారు. అయితే ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణలో ఒక్కరోజు మాత్రమే జరుపుకుంటారు. కొన్నిచోట్ల భోగి మంటల సంప్రదాయమూ ఉంది. తెలుగు రాష్ట్రాల్లో ఉండే బంజారాలు, గిరిజనులు హోలీని ఎంతో బాగా జరుపుకుంటారు. చక్కని నృత్యాలతో సాంస్కృతిక, సాంప్రదాయాల్ని గుర్తు చేసుకుంటారు. ఉత్సాహంగా రకరకాల వాటర్‌గన్ / ట్యూబ్‌లు, బెల్టాస్సు, కలర్ షవర్స్‌తో రంగులను చల్లుకుంటారు. దాండియా, కోలాటం వంటి నృత్యాలను చేస్తూ సందర్భోచిత పాటలను పాడుతూ ఆనందంగా గడుపుతారు.

మొదలైన ప్రదేశాల్లో హోలీని అంగరంగ వైభవంగా జరుపుతారు. అయితే హోలీ పుట్టుపూర్వోత్తరాల గురించి విభిన్నగాధలు ప్రచారంలో ఉన్నాయి. ఉత్తర భారతంలో ప్రధాన ఆహారధాన్యమైన గోధుమలు కోతకు వచ్చే తరుణమూ ఇదే. ఆ కోతల కోలాహలమే - హోహోకారమై హోలీ అయ్యిందని కొందరి అభిప్రాయం.

హంపీలో..
కర్నాటకలో ఉండే హంపీలో సాంప్రదాయమైన హోలీని చూడవచ్చు. రకరకాల రంగుల మధ్య చారిత్రక కట్టడాల అలంకరణ అద్భుతంగా ఉంటుంది. రంగులతో పాటు డోలు శబ్దాలతో రెండురోజుల పాటు ఇక్కడ వేడుకలు జరుగుతాయి.

గోవాలో..
వేసవిలో హ్యూపీగా హోలీని ఎంజాయ్ చేయడానికి గోవా ఓ అద్భుతమైన ప్రదేశం. వారంపాటు సెలబ్రేట్ చేసుకునే ఈ పండుగ సమయంలో గోవా సందర్శించడం భలే ఆనందంగా

ముంబైలో..
మహారాష్ట్రలోని అతి పెద్ద నగరం ముంబైలో హోలీ వేడుకలు అద్భుతంగా జరుగుతాయి. ముంబయి వీధులన్నీ రంగులు, సంగీతంతో హోరెత్తిపోతుంది. ఇక్కడ హోలీ వేడుకలను బాగా ఎంజాయ్ చేస్తారు. అయితే కరోనా నేపథ్యంలో ఈ ఏడాది వేడుకలను అక్కడి ప్రభుత్వం నిషేధించింది.

హోలీకి సహజ సిద్ధమైన రంగులు సొంతంగా తయారుచేసుకోవడంతో ఉండే ఆనందమే వేరు. ఎర్ర చందనం, ఎర్ర మందారం, టమాటా, క్యారెట్‌తో ఎంచక్కా ఎరుపు రంగును తయారు చేసుకోవచ్చు. ఇది ఒంటిమీద పడినా ఎలాంటి హానీ కలుగదు. గోరింటాకులతో ఆకుపచ్చని రంగు ద్రావణాన్ని, బీట్‌రూట్‌తో గులాబీ రంగు ద్రావణాన్ని తయారుచేసుకోవచ్చు. పసుపు కొమ్మలను దంచి, నీళ్లలో నానబెట్టి పసుపు వర్ణ ద్రావణాన్ని రేడి చేసి ఎంచక్కా వాడుకోవచ్చు. మోదుగపూలను నీటిలో నానబెట్టి చేసే రంగుకు పల్లెల్లో ఎంతో ప్రాధాన్యం ఉంది. గోగుపూలు అని కూడా పిలిచే ఈ పువ్వులతో బ్యారెక్స్‌కోడ్డ్ ఎరుపు రంగును తయారుచేస్తారు. ఇలా రకరకాల చెట్ల ఆకులు, పూలతో

పురులియా, పశ్చిమ బెంగాల్‌లో..
కలర్‌ఫుల్ రంగులతో పాటు సంప్రదాయ నృత్యంతో పురిలియాలో హోలీ వేడుకలు అంగరంగ వైభవంగా జరుపుకుంటారు. ఇలాంటి నృత్యం మనం ఇప్పటివరకూ చూసి ఉండం. ఈ నృత్యం అక్కడి ప్రజలు హోలీ సందర్భంలోనే చేస్తారు.

పంజాబ్‌లో..
ఆనంద్‌పూర్‌లో హోలీ అంటే కేవలం రంగులు మాత్రమే కాదు, భౌతిక కార్యక్రమాలు కూడా. మార్షల్ ఆర్ట్స్, శారీరక సామర్థ్యం వంటి ప్రదర్శనలతో వేడుకలు జరుగుతాయి. వీటిని చూసేందుకు రెండు కళ్ళూ సరిపోవంటే అతిశయోక్తి కాదు.

ఉదయపూర్, రాజస్థాన్‌లో..
ఉదయపూర్‌లో రాచరిక వద్దతిలో హోలీ వేడుకలు నిర్వహిస్తారు. ఇక్కడ మేవార్ రాజ కుటుంబానికి చెందిన గుర్రాల ప్రదర్శన చూసినవాళ్ళు అద్భుతం అనాల్సిందే. హోలీ వేడుకకు సరిగ్గా ముందు ఈ ప్రదర్శన జరుగుతుంది. ఆ తర్వాత నుంచి పట్టణం అంతా రంగులమయం అయిపోతుంది.

జైపూర్‌లో..
రాజస్థాన్ రాష్ట్రంలోని జైపూర్‌లో హోలీకి ప్రత్యేకత ఉంటుంది. వారి వేడుకలలో ఏనుగులు కూడా ఒక భాగం కావడం విశేషం. రంగురంగుల వస్త్రాలు అనేక రంగుల అలంకరణలతో ఏనుగులు చూడముచ్చటగా ఉంటాయి. ఏనుగులతో నిర్వహించే టగ్ ఆఫ్ వార్ ఇక్కడి ప్రత్యేకత. హోలీ అంటే ఇష్టపడేవారు జైపూర్ హోలీ ప్యాకేజ్‌తో సంబరాలను సందర్శించవచ్చు.

ఇండోర్‌లో...
హోలీ పండుగ రోజు మనసులతోనూ నృత్యం చేయించాలంటే ఇండోర్ వెళ్లాల్సిందే. అంతగా ఇక్కడి హోలీ వేడుకలు మనసులను హత్తుకుంటాయి. నగరం అంతా ఒక్కచోటకు చేరి, డ్యాన్స్ చేసే సన్నివేశం కళ్ల నుండి చెదిరిపోవడం అసాధ్యం.

బర్ననలో..
శ్రీకృష్ణుని ప్రేయసి రాధ పుట్టిన ప్రదేశంగా చెప్పుకునే బర్ననలో.. హోలీ సందర్భంగా నందగామ్ నుంచి వచ్చిన అబ్బాయిలు, అమ్మాయిలతో ఆటలు ఆడతారు. రంగులకు బదులుగా కర్రలతో పలకరించుకోవడం చూడముచ్చటగా ఉంటుంది. ఇక్కడ హోలీ పండుగను 'లాథ్ మార్ హోలీ' అని పిలుస్తారు.

రసాయనాలతో ప్రమాదం..
హోలీ కోసం విక్రయించే రంగులు రసాయనాలతో తయారువుతున్నాయి. ఈ రంగుల్లో క్రోమియం, సిలికా సీసం, లోహ ఆక్సైడ్ వంటి హానికరమైన రసాయనాలు ఉంటాయి. ఇవి క్యాన్సర్‌కూ కారణమవుతాయి. కాబట్టి రసాయన రంగుల వల్ల ప్రమాదం పొంచి ఉంది. అందుకే ఇలాంటి రంగులు కళ్లలో పడకుండా జాగ్రత్తపడాలి. ఇష్టంలేని వారి మీద, అల్లర్ల తదితర చర్యవ్యాధులున్న వారిమీద, కొత్తదుస్తులు ధరించిన వారిమీద రంగులు పూయకుండా ఉండడమే మంచిది.

- ఉదయ్ తేజస్విని ఆకుల

తీసుకోవాల్సిన జాగ్రత్తలు

- సహజసిద్ధమైన రంగులు వాడటం వల్ల ఎటువంటి ఇబ్బంది ఉండదు.
- రసాయన మిశ్రితమైన రంగులు వాడి, ప్రమాదం కొనితెచ్చుకోవద్దు. కళ్లకు హాని జరగకుండా కళ్లకు సన్ గ్లాస్‌స్ ధరించడం మంచిది.
- రంగులు పూసుకునేటప్పుడు కళ్లు, పెదాలు మూసుకోవడం మంచిది.

గోరువెచ్చని నీటితో శుభ్రం చేసుకోవాలి.

- రసాయనరంగుల వల్ల అనుకోని ప్రమాదం జరిగితే, వెంటనే వైద్యుణ్ణి సంప్రదించాలి.
- కోడిగుడ్డు, బురద, మురికినీటిని పిల్లలు వాడకుండా చూడాలి.

ముఖ్యంగా ఎంత సహజ రంగులు ఉపయోగిస్తున్నా సరే... ఈసారి 'కరోనా' నేపథ్యంలో ప్రతి ఒక్కరూ జాగ్రత్తగా ఉండాలి. అందుకే - హోలీ సందరాల్లో మునిగిపోయి, కరోనా సోకకుండా తీసుకోవాల్సిన జాగ్రత్తలు మాత్రం మర్చిపోవద్దు !

సహజ రంగులే వాడదాం !

ఎన్నో రంగులను తయారుచేసుకోవచ్చు. దీంతోపాటు వంటకాల్లో వాడే కొన్ని రకాల పుడ్ కలర్స్‌నూ హోలీ రంగులుగా ఉపయోగించవచ్చు. ఇందుకోసం కాస్త ఉప్పులో వేర్వేరు రంగుల పుడ్ కలర్స్‌ని విడివిడిగా కలుపుతూ వివిధ రంగుల్ని తయారుచేసుకోవచ్చు. అయితే వీటిలో లేతరంగు కోసం పుడ్ కలర్‌ని కాస్త తక్కువగా, ముదురు రంగులు కావాలనుకుంటే పుడ్ కలర్ కాస్త ఎక్కువ మోతాదులో కలుపుకోవాలి.